

Věstník

Asociace muzeí a galerií České republiky

MUZEUM

60 LET OD UKONČENÍ
II. SVĚTOVÉ VÁLKY

a 20.
století

Kampaň

15.4.-15.5.2005

<http://www.cz-museums.cz>

2₂₀₀₅

Úvodník

Události z přelomu let 1989–1990 mám stále ještě v živé paměti, i když vzpomínkový optimismus již provedl obsahovou selekci a ponechal jen střípky, poskládané do žádoucího obrazce. Nejvýraznějším pocitem, který přetrvával těch patnáct let, je opojná euforie, spojená s pocitem zodpovědnosti za stav věcí, kterou můžeme nyní a teď vlastníma rukama a rozumem změnit. Cítili jsme velmi dobře, že jsme dostali šanci, která se neopakuje a na našem rozhodnutí bude možná záviset stav českého muzejnictví po dlouhá desetiletí. Původní shromáždění delegátů stávkových výborů krystalizovalo do institucionální podoby, přičemž původní houf profesionálů z oboru českého národního kulturního dědictví se začal seskupovat do několika výraznějších celků. Archiváři, knihovníci a památkáři si již velmi brzy vybrali svou vlastní cestu, po řadě debat se vyhroutil myšlenka vzniku Asociace muzeí a galerií a současně vedle ní idea Rady galerií. Bylo dobře, že se až do praxe dotáhly dvě alternativy, které tehdy stály před námi.

Mnozí z vášnivých diskutérů z těch pohnutých dob, které jsme prožívali převážně v Domě u zvonu, opustilo řady muzejních a galerijních institucí. Všem však patří dík za nasazení, s kterým pomáhali zbavit se pozůstatků totalitních skofápek a načrtnout linii možného vývoje. Ne vše se povedlo, ne vše jsme řádně ocenili a mnohé jsme podcenili. Zkusme se dnes ohlédnout, o co jsme usilovali, co se podařilo a kde nás doba zaskočila jinými nároky.

1. Prvním a nejhlasitějším heslem se stalo odstranění regulačního tlaku státu. Souviselo to samozřejmě s vymaněním se muzeí a galerií ze sféry ideologie, a s přehodnocením obsahu našich výstav a expozic. Je třeba říci, že stejně tak, jako jsme vyvinuli svůj tlak na personální obsazení Ministerstva kultury, jsme tlačili na principy odborné nezávislosti a ideologické svobody. Tato snaha byla úspěšná – odstranili jsme mocenské zásahy, ztratili jsme však při tom celou metodickou strukturu, což lze dnes považovat za přetrvávající nedostatek. Ideologizace naší práce jsme se pochopitelně zcela nezbavili, protože pracujeme s modelováním reálné skutečnosti a každý model je současně interpretací. Je vyloučeno vytvořit zcela neutrální model, beze stop osobnosti tvůrce. A ať se na mne nikdo nezlíbí, tím se ocitáme zpět na poli ideologie.

2. Nařikali jsme dostatečně hlasitě, že naše oblast je podfinancována, sbírky zanedbané, budovy v havarijním stavu a platy žalostné. K jakým změnám došlo? Obecně vzato, část státního rozpočtu určená na ochranu kulturního dědictví je stále ještě hluboko pod průměrem EU. Naše ekonomika není schopna pokrýt všechny základní požadavky naší sféry. Stále ještě nejsme schopni kvantifikovat náš podíl na příjmech z turistického průmyslu a dopad špatně využívaného potenciálu kulturního dědictví na státní příjmy. Utěchou nám může být, že každé muzeum na světě se cítí podfinancováno a nařiká nad promarněnými možnostmi. K výraznému zlepšení došlo v oblasti depozitárních podmínek a ochrany a bezpečnosti sbírek. Výrazně se zlepšila evidence, byly odstraněny nejkřiklavější případy havarijních depozitářů. Výrazně se zlepšili prostorové podmínky velké části muzeí a galerií. Bolavým místem zůstávají platy, avšak české muzejnictví zatím není ještě příliš úspěšné v posilování vlastní prestiže v tom, aby se samo prezentovalo jako společensky prospěšná a tvořivá síla.

3. Usilovali jsme o změnu legislativy. Také zde vidím výrazný pokrok, možná, že jsme na tom lépe než jiné oblasti kulturního dědictví. Změnil se zorný úhel pohledu na oblast muzejnictví, chráníme mnohem více obsah a smysl naší

Obsah

Zprávy, aktuality, informace	str. 3
Z činnosti sekcí, kolegií a komisí	str. 4
Téma: Bludička slučování	str. 5
Téma: 15 let AMG	str. 7
Zprávy, aktuality, informace	str. 9
Připravuje se... (semináře, konference)	str. 13
Noví členové	str. 13
Nové stálé expozice	str. 14
Pozvánky na výstavu	str. 15
Glosa na okraj jedné výstavy	str. 17
Nabídka výstav	str. 18
Muzejním knihovnám	str. 18
Personálie	str. 20

práce než přežívající formy. Nadále však přetrvává institucionální labilita, daná zastaralou koncepcí příspěvkových organizací, což vyvolává celou řadu potíží v oblasti daňové, rozpočtové, kontrolní. Legislativní prostředí muzeí a galerií se liší dle zřizovatele, což velmi znesnadňuje vzájemnou spolupráci. Opět jsme zahlcováni rozsáhlým administrativním balastem, zejména z oblasti ekonomických agend. Stále více času věnujeme formálním administrativním úkonům než vlastní koncepční práci a ochraně a rozvoji sbírek.

Nečekal jsem však, že asociace převezme jednu část muzejní práce, která zcela zjevně v současné struktuře chybí. Asociace se totiž stala jedinou platformou, na které se setkávají muzea a galerie bez ohledu na typ zřizovatele. Na této platformě se mohou upřesňovat naše postoje k vývoji legislativy, k ekonomické situaci, vzájemné spolupráci v rozvoji v oboru. Současně lze šířit pomocí této sítě koncepční materiály a to bez ohledu na typ autora. A možná tento dříve netušený typ činnosti se stává tím nejvýznamnějším činem, kterým AMG přispívá ke stabilitě oboru.

Petr Šuleř,
ředitel Moravského zemského muzea v Brně

Věstník Asociace muzeí a galerií České republiky 2/2005.

Toto číslo vychází 20. května 2005. Náklad 1000 ks.
Periodicita šestkrát ročně. Periodikum je registrováno MK ČR
reg. č. 8331, ISSN 1213-2152
Vydává AMG s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Adresa redakce:

Asociace muzeí a galerií České republiky,
Jindřišská 901/5, 110 00 Praha 1.
Tel.: 224 210 037-9. Fax: 224 210 047.
E-mail: vestnik@cz-museums.cz, http://www.cz-museums.cz.

Uzávěrka příštího čísla 10. 6. 2005.

Redakční rada: Milena Burdychová, Zbyněk Černý,
Eva Dittertová, Hana Dvořáková, Dagmar Fialová,
Hana Gancarzová, Jana Hutníková, Sylva Městecká,
Luboš Smolík, Petr Velemínský, Jirí Žalman.

Redakce: Petra Medřiková.

Návrh obálky a grafická úprava: Anna Komárková.

Zasedání senátu 3. března 2005 v Národním muzeu

Přítomno bylo 32 z 45 členů s hlasem rozhodovacím a 6 z 23 členů s hlasem poradním.

Senát zvolil návrhovou komisi ve složení PhDr. Jana Hutníková, PhDr. Blanka Rašticová a Mgr. Přemysl Reibl.

Zprávu o činnosti exekutivy AMG, která se za uplynulé období sešla dvakrát, přednesl PhDr. Pavel Ciprian. Exekutiva projednávala ustavení pracovní skupiny pro připomínky k novele Zákona o rozpočtovém určení daní; byla informována o projektu Muzejního metodického centra Národního muzea. Převezla podklady k celkové rekonstrukci serveru AMG, jednala o setkání pracovního výboru konference Muzeum a změna II. a o Festivalu muzejních nocí. Dr. Ciprian podal informaci o dění v Unii zaměstnaneckých svazů – sekce kultury je po odchodu dr. Balíka bez předsedy. Zasedání exekutivy navštívil Ing. Pavel Jirásek z OMG MK ČR, důvodem jeho návštěvy bylo sestavení pracovní skupiny pro vytvoření nové kulturní politiky ČR na léta 2006–2012. Exekutiva se dále věnovala plánu činnosti na rok 2005 a provedla základní úpravy rozpočtu AMG na rok 2005.

Zprávu o vývoji oborové legislativy podal PhDr. František Šebek. Seznámil senát s tím, že k novele Zákona o rozpočtovém určení daní vznikla a již se i sešla pracovní skupina, která připravila připomínkový materiál. Členy pracovní skupiny jsou zástupci muzeí a galerií, archeologických ústavů AV ČR a společnosti Archaia. Připomínky budou do týdne rozeslány členům senátu, v polovině března by mělo proběhnout jednání se zástupci kulturních odborů krajských úřadů.

S mediálními akcemi, které v současné době připravuje AMG, seznámila členy senátu Mgr. Dagmar Fialová. K festivalu muzejních nocí bylo ke dni konání senátu přihlášeno celkem 61 akcí se 111 pořadateli, v dubnu by měla proběhnout tisková konference, v přípravě je jednotný layout a internetové stránky. K projektu Muzea a 20. století je přihlášeno 86 akcí. I zde vzniknou internetové stránky a tiskový materiál, který bude distribuován do škol a sdružení volnočasových aktivit. Koncem února byly rovněž uzavřeny hlavní kategorie soutěže Gloria musaealis, do nichž se přihlásilo celkem 57 projektů. Do zvláštní kategorie Pojďte s námi do muzea, jejíž uzávěrka je až 31.3.2005, je zatím přihlášeno pouze 5 projektů.

Dále senát schválil rozložení a výše členských příspěvků. Příprava výroční zprávy AMG stále probíhá, členové senátu byli vyzváni k doplnění údajů do 15.3.2005.

Anna Komárková poté seznámila členy senátu s nově se hlásícími institucemi do AMG: NKP Vyšehrad, Správa Pražského hradu, Chadimův mlýn, Mendel Museum v Brně a Muzeum Bojkovska. Ke všem institucím přednesli předsedové příslušných sekcí svá stanoviska a všechny instituce byly hlasováním přijaty. Přihlášky dvou studentek Blanky Samkové a Alice Lenské byly odloženy do doby, než se zkontaktují s příslušnými představiteli sekcí nebo komisí AMG.

V bodě „Různé“ seznámila Mgr. Dagmar Fialová senát s plánovanými akcemi projektu „Muzea a dobrovolníci“ – ve dnech 5.–6. dubna se uskuteční pilotní seminář v Boskovicích, v červnu by měl proběhnout další a v polovině září závěrečný seminář pravděpodobně v Chebu.

Dále Mgr. Fialová požádala předsedy krajských sekcí o spolupráci při distribuci „koleček“ první pomoci a záchranných prací – ta budou rozeslána právě k předsedům sekcí a od nich by měly být rozesílány dle přiložených seznamů dále do jednotlivých muzeí.

Mgr. Fialová přednesla senátu informaci Modrého štítu v souvislosti s přírodní katastrofou v jihovýchodní Asii a ohrožením tamních kulturních památek. AMG navrhla uspořádat akci „Vstupenka pro Asii“, jejíž bude věnován na rehabilitaci Muzea námořní archeologie v Galle na Srí Lance. Akci zaštitila nadace Člověk v tísni a Ministerstvo kultury ČR.

Dr. Ciprian oznámil, že pro tento rok byla mezi AMG a OSA opět uzavřena smlouva o provozování hudby v muzeích a galeriích, muzeím bude v nejbližší době zaslán příslušný certifikát.

Závěrem vystoupil host senátu AMG, místopředseda Rady galerií dr. Petr Beránek, aby sdělil, že ke dni pro Asii se připojí i galerie. Závěrem upozornil na právě vydanou publikaci Rukověť péče o papírové sbírkové předměty, kterou Rada galerií právě vydala a nabízí k odkoupení.

Zapsala: Petra Medříková

Usnesení z jednání senátu AMG ze dne 3.3.2005

- Senát zvolil návrhovou komisi ve složení PhDr. Jana Hutníková, PhDr. Blanka Rašticová, Mgr. Přemysl Reibl.
- Senát AMG vzal na vědomí:
  - a) zprávu o činnosti exekutivy za uplynulé období
  - b) zprávu o vývoji oborové legislativy
  - c) zprávu o propagačních a prezentačních akcích AMG
  - d) informaci o uzavření licenční smlouvy s OSA
  - e) informace o plánovaných seminářích v rámci projektu Muzea a dobrovolníci
- Senát schvaluje:
  - a) změnu jednacího řádu AMG, příloha č. 3, výše členských příspěvků
  - b) přijetí nových členů: NKP Vyšehrad, Správa Pražského hradu – odbor kultury, Chadimův mlýn, Mendlovo muzeum, Muzeum Bojkovicka

Senát AMG ukládá:

- a) sekretariátu AMG prověřit souhlas ředitele Správy Pražského hradu se vstupem odboru kultury do AMG
- b) exekutivě AMG připravit a předložit Senátu AMG zprávu o přípravě akce „Vstupenka pro Asii“

Jana Hutníková
Blanka Rašticová
Přemysl Reibl

15 let AMG – Východní Slovensko 2001

Z činnosti sekcí, kolegií a komisí

Zasedala krajská sekce AMG kraje Vysočina

Předvánoční jednání krajské sekce se uskutečnilo v Muzeu Vysočiny Havlíčkův Brod dne 20. prosince 2004. Po přivítání v Havlíčkově domě předsedkyně krajské sekce PhDr. Jana Beránková seznámila přítomné s jednáním ze senátů AMG od posledního setkání sekce v Jihlavě.

Senát se sešel v prostorách Národního muzea v Praze dvakrát. Poprvé 21. května, další jednání se uskutečnilo 21. října 2004. Protože tento senát nebyl ve svém závěru usnášeníschopný, náhradní jednání se uskutečnilo 14. prosince 2004. Z pracovních důvodů se nezúčastnila J. Beránková, proto informace o mimořádném i řádném jednání prosincového senátu přednesl Petr Pech z Muzea Vysočiny Pelhřimov.

Dalším bodem jednání krajské sekce se stala účast muzeí na Regiontoure 2005 v Brně. Sekretariát AMG ČR pro tento ročník veletrhu oslovil v každém kraji jedno muzeum, které bude prezentovat muzea regionu. V našem kraji sekretariát oslovil Muzeum Vysočiny Třebíč. Ing. J. Martínek proto členy sekce informoval o propozicích a instalaci stánku a nabídl muzeím v kraji Vysočina prezentaci v jejich stánku. Přítomní zástupci členských muzeí se domluvili na způsobu

prezentace, velikosti stánku, vystavovaných exponátů, termínech i způsobu dopravy. Nepřítomná muzea informovala J. Beránková elektronickou poštou. Vybrané exponáty budou do MV Třebíč dopraveny nejpozději do 10. 1. 2005. Instalaci na brněnském výstavišti zajistí třebíčské muzeum.

Zástupce odboru kultury a památkové péče krajského úřadu kraje Vysočina Mgr. A. Seifert informoval o připravovaných grantech v oblasti kultury na rok 2005. Bude vyhlášen grant Regionální kultura IV. (termín uzávěrky 10. 1. 2005), dále grant na podporu knihoven (uzávěrka v březnu a květnu 2005, grant na materiálové vybavení však není určen pro muzejní knihovny). Grant Edice Vysočiny bude mít uzávěrku v červnu 2005. Grant Klenotnice Vysočiny, o který byl v roce 2004 velký zájem, bude vyhlášen až v roce 2006.

V bodu „Různé“ se zástupci muzeí informovali o aktuálních událostech, připravovaných výstavách a akcích, o bezpečnosti a ochraně sbírek a objektů.

Závěrem setkání si prohlédli vánoční výstavu malíře a grafika Josefa Sasky ve výstavním sále Havlíčkova domu. Další jednání se uskuteční na jaře 2005.

Jana Beránková

Z jednání Kolegia šumavských muzeí

Zástupci Kolegia šumavských muzeí se setkali v Muzeu JUDr. O. Kudrny v Netolicích 15. února 2005.

Daniela Liščáková přivítala přítomné členy kolegia, za zřizovatele muzea byl přítomen pan starosta Petrášek a pan tajemník Ing. Švec. Jako host byl přizván Mgr. Pavel Šafr, předseda jihočeské sekce AMG.

Mgr. Pavel Šafr informoval o nutnosti úprav zřizovacích listin organizací podle §2, odst. 6-8 a §10a zákona č. 483/2004 Sb., zejména o standardech veřejných služeb v muzeích. V diskusi se přítomní vyjadřovali k tomuto tématu, např. informacemi o plánovaných bezbariérových opatřeních v muzeích atd. Závěrem bylo dohodnuto, že paní Liščáková do 14 dnů předloží zřizovateli návrh novelizované zřizovací listiny Muzea JUDr. O. Kudrny v Netolicích.

Přítomní informovali o výstavním programu a činnosti jednotlivých muzeí v roce 2005. D. Liščáková pak i o personálních opatřeních v souvislosti zástupu za mateřskou dovolenou. Mgr. Z. Polanská informovala o přijímacím řízení na nově zřizované místo etnografa v Prachatickém muzeu.

Pan starosta O. Petrášek podal informace o připravovaném projektu EURO RANDO 2006, který připravuje Klub českých turistů v rámci zdejšího jihočeského regionu, včetně záměrů programových aktivit a účasti města Netolice. Dále pan starosta doporučil vedoucí muzea projednat s pracovníkem MÚ p. Vaníčkem, možnost zřízení parkovacího místa pro invalidy u muzea v návaznosti na standardy.

podle zápisu Zuzany Lenderové

Krajská sekce muzeí Pardubického kraje

Zástupci muzeí krajské sekce AMG Pardubického kraje se setkali 18. února 2005 v zasedací místnosti Krajského úřadu. V první části jednání, které probíhalo společně se zástupci všech muzeí Pardubického kraje, se projednával podíl muzeí na práci při naplňování vládního usnesení na podporu tradiční lidové kultury.

Po vzájemné diskusi byl učiněn závěr týkající se tématu společného výzkumu. Ten povede pověřené regionální pracoviště Soubor lidových staveb Vysočina a bude zaměřen na základní výzkum současného stavu existence lidových řemesel a kalendářních obyčejů.

Ve druhé části jednání, které bylo určeno muzeím - členům AMG jsme se vzájemně informovali o záměrech a činnosti v letošním roce (výstavy, opravy apod.).

Ředitel Východočeského muzea v Pardubicích PhDr. F. Šebek přítomné upozornil na nový zákon o státní památkové péči, zvláště na část věnovanou archeologickým výzkumům a nálezům. Vyzval přítomné k předání případných podnětů pro pozměňovací návrh.

Ilona Vojancová,

Soubor lidových staveb Vysočina, Hlinsko

Usnesení botanické komise

Výbor Botanické komise AMG ve složení Kamila Dvořáčková, Karel Sutorý a Jiří Brabec uskutečnil dne 1. 3. 2005 korespondenční zasedání a jednomyslně schválil následující usnesení:

Výbor komise bere na vědomí informace slovenských kolegů o přípravě letošního setkání botanické komise AMG na Slovensku; dále bere na vědomí Výroční zprávu botanické komise AMG za rok 2004.

Výbor komise na základě odst. 1 §16 Stanov AMG schvaluje přijetí Mgr. Lýdie Bravencové – Jihomoravské muzeum ve Znojmě a Mgr. Lukáše Krinkeho – Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně za členy Botanické komise AMG (v obou případech všichni tři pro).

Jiří Brabec
předseda Botanické komise AMG

Porada výboru oborové komise muzejních archeologů AMG (OKMA)

Jednání proběhlo 9. února 2005 v Moravském zemském muzeu v Brně. Na programu byla zejména příprava XXXIII. semináře v Třebíči. Datum konání bylo na návrh hostitelského muzea určeno na 8. – 10. června 2005. Z pěti podaných návrhů na téma byla přijata kombinace dvou z nich, spojená ve zvoleném názvu semináře: *"Aktuální otázky vlastnictví a počítačové evidence muzejních archeologických sbírek"*. K prvnímu tématu bylo dohodnuto pokusit se o přizvání pracovníka muzejního odboru MK, který by mohl v diskusi s účastníky objasnit některé problémy vlastnictví nálezů a sbírek. Výbor komise požádal exekutivu AMG, zda by mohla účast zmíněného pracovníka na 8. června v Třebíči s odborem MK dojednat. Ke druhému námětu vystoupí Mgr. Z. Lenhart (Moravské zemské muzeum, účast již přislíbil), s informací o stavu přípravy archeologické verze programu DEMUS, která právě vstoupila do zkušebního stadia na vybraných muzejních pracovištích.

Na návrh Mgr. Obšusty bylo upraveno dosavadní časové schéma tak, aby hlavní část programu semináře získala větší časový prostor, dále bylo dohodnuto zvýšit konferenční poplatek na 200,- Kč (bude využit k úhradě rostoucích nákladů na celou akci, zejména autobusovou přepravu).

Předběžně připravený text pozvánky bude pořadatelkou organizací doplněn o technické údaje (ubytování, exkurze), o plánek města a informace o dopravě, poté bude expedován podle aktuálního seznamu archeologů z muzeí a příbuzných institucí (informativně i vedení vědeckých ústavů a kateder vysokých škol v seznamu uvedených) a Mgr. Lenhartovi. Muzeum v Třebíči zajistí službu v místě prezen-

tace a jednání, výběr konferenčního příspěvku a 1-2 autobusy podle počtu přihlášených na exkurzi.

Tajemnicí výboru byla opět zvolena PhDr. Z. Měchurová (MZM Brno). Z důvodu odchodu z muzejní instituce se vzdala členství dr. O. Loskotová (Muzeum města Brna). Podle výsledků voleb (Louny 2004) postupuje na její místo náhradník dr. M. Tymonová (Slezské zemské muzeum Opava). Kvůli odchodu z instituce památkové péče se vzdala postavení hosta ve výboru Mgr. Z. Sklenářová (NÚP Praha); na toto místo postupuje rovněž náhradník – dr. J. Peška (AC Olomouc). Oba kandidáti budou o postupu informováni.

Členové komise byli upozorněni již v pozvánce na otázku rekonstrukce webových stránek AMG a serveru muzeí a galerií, žádný konkrétní návrh však nebyl podán. Vyplněný formulář byl zaslán sekretariátu AMG.

Příští porada archeologické komise bude 8. června 2005 v Třebíči před zahájením semináře.

K. Sklenář,

předseda archeologů komise

Dodatek: Nově kooptovaná dr. M. Tymonová (Slezské zemské muzeum Opava) předložila jménem skupiny pracovníků ze severní Moravy a Slezska návrh na ustavení subkomise archeologů Moravskoslezského kraje. Vzhledem k tomu, že podle § 15 čl. 2 je komise oprávněna ustavit vlastní regionální strukturu, je tento návrh proveditelný. Výbor komise jej projedná na příští schůzi a předloží ke schválení plénu při zasedání v Třebíči.

Téma: Integrační a dezintegrační procesy v muzejnictví ČR

V průběhu loňského roku exekutiva AMG ČR pověřila tři své členy, aby vypracovali argumentační materiál proti slučování muzeí s jinými kulturními zařízeními a zmapovali situaci tam, kde již ke sloučení došlo nebo tam, kde se chystají podobné sloučení uskutečnit. Úkolu se ujali František Šebek, Přemysl Reibl a Eva Dittertová. Otiskujeme první část zpracovaného materiálu. Druhá část Příklady integrace kulturních příspěvkových organizací z nedávné minulosti bude k dispozici na sekretariátu AMG ČR a na vyžádání je ji možno zaslat.

Pohled do historie

Poté, co vznikla v českých zemích v první polovině 19. století zemská muzea, následovala od 60. let 19. století do začátku 20. století poměrně bouřlivá etapa zakládání regionálních („venkovských“) muzeí. Většina z nich měla charakter tzv. vlastivědných muzeí. Jejich program vycházel z programu zemského (národního) muzea, modifikovaného pro daný region nebo město. Převaha vlastivědných muzeí se v našich zemích udržela dodnes a představuje to svým způsobem fenomén v dějinách evropského muzejnictví. Muzea působila až do poloviny 20. století vesměs na spolkovém základě a ve své činnosti zahrnovala co nejuniverzálnější celou oblast hmotného kulturního dědictví, tj. nejen působení muzea v užším slova smyslu, ale také oblast památkové péče a ochrany přírody; ve sbírkách muzeí bývaly často zastoupeny městské i patrimoniální a další archívy. S postupnou profesionalizací zmíněných oborů se od 20. let 20. století stále častěji oddělovaly od vlastivědných muzeí jako samostatné instituce archívy. Tento proces byl ukončen na konci 50. let. Současně se začaly v regionech zakládat „galerie“ a to buď oddělením části sbírek od muzeí, transformací některých uměleckoprůmyslových muzeí nebo vznikaly samostatně bez předchozí tradice. V letech 1959–1960 probíhala také delimitace oblasti památkové péče. Do konce 60. let se ale ještě někde udržel typ instituce integrující čin-

nost muzeí i památkové péče v podobě „vlastivědných ústavů“, jak se vytvářely kolem poloviny 50. let. 50. a začátek 60. let je také dobou dotvoření dnešní organizační struktury Národního muzea, což je problematika sui generis, podobně jako v případě Národního zemědělského muzea.

Na přelomu 60. a 70. let se začal prosazovat tehdejší ministerstvem kultury podporovaný program slučování muzeí na úrovni okresů. Městská (popřípadě místní) muzea a památníky se stávaly pobočkami muzeí okresních (ne vždy bylo okresní muzeum v sídle okresu). K tomu nutno připomenouti dvě skutečnosti: 1. Tento proces nebyl zdaleka dokončen. V řadě regionů v Čechách uskutečněn vůbec nebyl, nejdříve a důsledněji proběhl na Moravě. 2. Odmyslíme-li ideologicko politické motivy komentované integrace, objektivní opodstatnění a pozitivní přínos měla tam, kde se pobočkou okresního muzea stala malá neživotaschopná muzea bez reálné možnosti jakéhokoliv rozvoje, dlouhodobě „umrtvená“ – bez jakýchkoliv výraznějších aktivit v místě svého působení. Na druhé straně tam, kde se pobočkami stala muzea, která byla hlouběji zakotvena do tradic daného místa a poskytovala určité služby veřejnosti (respektive měla naději na oživení činnosti), byla to integrace nešťastná. Ukázal to koneckonců sám život. Po revoluci 1989, poté co padly bariéry centralistického modelu řízení, se mnohá z těchto muzeí znovu osamostatnila, případně nově vznikla.

Podobně dopadlo několik pokusů z „normalizačních“ 70. let o sloučení některých stejně velkých a funkčních muzeí v jeden celek, podobně jako se s tím experimentovalo v jiných oblastech kultury (např. slučování divadel, komorních orchestrů apod.). Žádný z těchto počinů, jejichž cílem bylo vytvoření jediného řídicího místa, odpovědného příslušnému řídicímu orgánu, tedy rádo by „zefektivnění“ řízení, se neosvědčil a nepřežil rok 1990. Ve zmíněných 70. letech proběhlo i několik integrací různých kulturních institucí v jednu (muzea, knihovny, kulturní domy, kina) a to „v zájmu dosažení jednoty odborného a politického řízení kultury“ daného místa. Ještě za existence totalitního režimu se ve všech případech ukázalo i toto řešení jako neefektivní a tyto „kulturní kombináty“ byly zase po několika letech zrušeny.

Teoretická východiska řešení problému

Z výše podaného přehledu je patrné, že integrace a dezintegrace institucí, působících v oboru muzejnictví (a obecně ve sféře kultury aj.) je historicky podmíněným jevem, který nelze apriorně odmítat, ale ani neuváženě doporučovat. Společným jmenovatelem všech záměrů integrací nebo dezintegrací těchto institucí je snaha dosáhnout vyšší efektivity řízení a efektivnější využívání zdrojů. Záleží ovšem na kvalitě analýzy, která by zamýšlenému kroku měla předcházet a na případných dalších pohnutkách¹.

Zhruba poslední tři desetiletí se jako důsledek globalizující se ekonomiky a společenských změn stále zřetelněji ukazuje, že výkonnost (úspěšnost) organizací výrazně ovlivňuje kvalita managementu. Platí to plně nejen ve sféře komerční, ale i pro tzv. neziskové organizace². Hlavním cílem managementu je nyní získání co největšího počtu spokojených zákazníků (v daném případě spokojených návštěvníků). Toho lze dosáhnout za předpokladu důvěrné znalosti poměrů v místě působnosti instituce a kreativity týmu pracovníků, nabízejících dané služby při jejich pružné inovaci. To vyžaduje maximální možnou autonomii a iniciativu organizace, která „operuje“ na daném území.

Při uvažování o integracích muzeí a galerií by měl být tento postulát respektován. Z tohoto hlediska je tedy odůvodněná integrace, jestliže se spojí dvě organizace (jsou-li k tomu i důvody ekonomických úspor), které nabízejí služby na vymezitelném (snadno postižitelném) území a současně mají stejné nebo velmi blízké poslání: např. dvě muzejní instituce působící v jednom místě nebo menším regionu s jednoduchou organizační strukturou. Těžko lze z daného zorného úhlu ospravedlnit spojení dvou odlišných institucí typu muzeum a kino nebo muzeum a kulturní dům apod., protože společná řídicí složka ve všech těchto případech musí být logicky „přídavkem“, který profesně buď preferuje jednu z těchto složek nebo vyvolá potřebu složitější organizační struktury, která musí být ve svých důsledcích ekonomicky náročnější, případně „jen“ způsobí ztrátu iniciativy a motivace integrovaných jednotek. Podobným nežádoucím „přídavkem“ se musí nutně stát integrace muzejních institucí na velkém území (například na území kraje), kdy by vzniklo jedno řídicí centrum, které musí nutně tlumit autonomii jednotek, produkujících služby v daném místě a závislých na spjatosti s tímto místem. Uvažovaná pozitiva takového řešení nikdy nepřeváží nad negativními dopady a to bez ohledu na počet integrovaných jednotek.

V případě muzeí a galerií je třeba upozornit ještě na souvislosti s tendencemi budoucího vývoje. V důsledku demografických změn ve světě bude nutno klást stále více důraz na práci s mládeží, se seniory, na celoživotní vzdělávání a vytváření prostoru pro spolupráci s dobrovolníky. To lze efektivně naplnit pouze při uplatnění zmíněných atributů volnosti a kreativity organizace, která bude těžit z důvěrné znalosti místních specifik.

Problematika integrace muzeí z pohledu zkušeností současné praxe

Předchozí výklad ukázal, že případnou integraci muzeí je třeba velmi pečlivě zvažovat.

V posledním desetiletí se uskutečnila řada úspěšných i neúspěšných integrací muzeí.

V několika případech došlo k pokusům začlenit muzeum do „kulturních kombinátů“ (např. muzeum, knihovna a kulturní dům, případně kino, dokonce i plavecký bazén, divadlo apod.). Tak jako v 70. letech 20. stol., také nyní neměla naprostá většina těchto experimentů delší trvání než několik let (případně jedno volební období místní samosprávy). Ve dvou až třech případech taková spojení přetrvala dodnes, ale v žádném z těchto případů se to neprojevilo na výraznějším zlepšení činnosti muzea, spíše naopak.

Zkušenosti posledního desetiletí naopak ukazují, že integrace se osvědčila tam, kde pobočkou muzea je jinak zcela neživotaschopná malá organizace bez výrazněji strukturovaných činností (např. detašovaná expozice bez sbírkotvorné činnosti). V řadě případů se v minulých letech také osvědčily integrace muzea a místních informačních center. Činnost obou složek se vzájemně doplňuje a obě jsou v potřebné rovnováze. Avšak neosvědčilo se to tam, kde informační centrum bylo dominantní a odborná profesně specializovaná činnost malého muzea se ocitla na okraji. V takových případech nastalo zhoršení podmínek práce muzea.

Velmi citlivým a diskusním problémem je spojení muzea a knihovny. Z důvodů, které byly uvedeny výše, takové řešení nelze považovat za vhodné, kromě případů hodných zvláštního zřetele. Například obě instituce působí v jednom objektu a jde o instituce propojené i provozně a personálně nebo jde o malé organizační jednotky s jedním pracovníkem apod.

Samostatnost organizace by měla mít pokud možno vždy přednost. Je třeba si klást otázku, zda zjednodušení řízení není efektivní jen pro zřizovatele. To samo by nemělo být cílem. Nezanedbatelným faktorem je i to, že při neuvážených integracích se zpřetrhá jemné a dlouhá léta budované předivo vztahů muzea s místní komunitou (návštěvníky, jinými organizacemi, dobrovolníky) – často jen tím, že jsou tyto vztahy více formalizovány. Narušeno může být i postavení muzea jako symbolického vyjádření historických a kulturních tradic místa nebo regionu, jako nositele věcné paměti.

Samostatné muzejní instituce jsou důležité pro vznik životodárného konkurenčního prostředí. Jedině tak totiž ony „štíky“ mohou rozhýbat stojaté vody stereotypů práce jiných organizací a vytvářejí tím tlak na žádoucí změny v praxi oboru.

František Šebek,
Východočeské muzeum v Pardubicích

Poznámky:

1 Bohužel se občas ukazuje, že „skrytým“ důvodem integrace (dezintegrace) je možnost bez udání důvodů se zbavit nepohodlného vedoucího pracovníka té, či oné instituce nebo vytvořit lépe placené místo vedoucího pracovníka pro osobu vhodnou zvláštního zřetele.

2 Odchyłka těchto organizací od komerční sféry se týká hlavně problematiky definování a měření zisku.

Anketa: Co pro mne znamená AMG

Měl jsem to štěstí a byl jsem u toho, když byla před patnácti lety zakládána Asociace muzeí a galerií. Jak už to ale bývá, paměť selhává a nedokázal bych už popsat krok za krokem, jak to tenkrát všechno bylo. Zcela zřetelné vzpomínky typu „jako by to bylo včera“ mám vlastně jen tři.

Ta první se týká činnosti přípravného výboru, kdy jsme nejprve v krásně starosvětském vinohradském bytě dr. Jiřího Plose na tehdejší třídě Wilhelma Piecka (Jirka měl ale vždycky na svých soukromých vizitkách v závorce za tímto názvem vytištěno „Korunní“ a tou se také tato pražská třída záhy měla zase stát) a pak také v jeho strohém kumbálu v Uměleckoprůmyslovém museu připravovali stanovy asociace. Stále se mi vrací intenzivní pocit něčeho „historického“. Vždyť považte – koncipovali jsme text stanov „spolku“(!), tedy čehosí, co jsme znali jen z vyprávění a z archivních dokumentů, ale neměli s tím nejmenší praktické zkušenosti. Ty první stanovy také podle toho vypadaly, ale vzhledem k okolnostem nebyly vůbec špatné.

Druhá vzpomínka se váže k samotnému ustavujícímu sněmu asociace. Konal se v Národní galerii v Praze, v klášteře sv. Anežky České, zúčastnilo se jej kolem dvou set zástupců muzeí a galerií z Čech, Moravy a Slezska a také zahraniční hosté. Sluneční paprsky, které pronikaly gotickými okny dodávaly sálu zvláštní, vsutku slavnostní osvětlení. Atmosféra byla ale jinak trochu nervózní, ještě jsme si nebyli vůbec jistí, zda asociace bude založena, jak už to bývá, svou práci mezi delegáty sněmu odvedli totiž i ti, kdo asociaci nepřáli. Jednání sněmu moderoval předseda přípravného výboru dr. Petr Šuleř a já jsem pronesl hlavní projev. Když pak přítomní delegáti sněmu spontánně reagovali potleskem a vzápětí prakticky jednomyslně schválili ustavení asociace, všichni jsme si oddychli a prožívali svých pět minut neličené radosti.

Třetí vzpomínka je spojena s vlastním ustavením asociace jako občanského sdružení, kdy jsme se spolu s dr. Františkem Šebkem a dr. Lubošem Antonínem podepsali na žádost o registraci sdružení adresovanou Ministerstvu vnitra – jak říká František Šebek – stali se „otci zakladateli“. Pro mne a pro Luboše Antonína to mělo ale jakousi pikantní příchuť. Byli jsme v té době zaměstnanci Ústředního muzeologického kabinetu Národního muzea a v té době vedení kabinetu vnímalo vznikající asociaci jako konkurenta, ohrožujícího jeho postavení v českém muzejnictví (ta obava se nakonec naplnila), a naše angažovanost při zakládání nového sdružení byla proto považována doslova za „zradu“. Po-depisovali jsme proto s pocitem kaprů, vypouštějících si možná vlastní rybník, ale stálo nám to zato!

Tolik vzpomínky, ale teď už k věci – co pro mne znamená asociace dnes.

Asociace je pro mne symbolem demokratizace českého muzejnictví. Všechno to začalo polistopadovými úvahami nad tím, že se muzejnictví musí rychle vymanit z absolutní závislosti na státu a postavit se na vlastní nohy. Jenže jak, když ten stát ale stále nutně potřebovalo, aby mohlo žít? Nakonec se ujal návrh, který poprvé vyslovil, pokud mě paměť neklamе, Jiří Plos – inspirujme se někdejší svazem muzeí a založme asociaci muzeí a galerií, jako vlastní reprezentaci českého muzejnictví, která bude

jednak partnerem státu při řešení nejrůznějších problémů, ale také jeho odborným oponentem vyjadřujícím zájmy oboru a bude muzejnictví reprezentovat i na veřejnosti. Důležité bylo, že členy občanského sdružení, jehož založení následovalo, byla od počátku většina muzeí a galerií a zastoupeny byly všechny typy muzeí, včetně těch nejmenších, a také to, že sdružení mělo hned od začátku stanovy, které zaručovaly přijímání všech rozhodnutí na základě demokratických principů a strukturu, která umožňovala všem členům se na rozhodnutích podílet. Možná to dnes mnohým připadá jako samozřejmost, ale věřte, že v roce 1990 to bylo něco zcela nevídaného a troufám si říci, že vytvoření asociace na demokratických principech a otevřeně pro všechna muzea je hlavní příčinou toho, že asociace působí v českém muzejnictví už patnáct let a vykonala nepřehlédnutelnou práci v jeho prospěch. Jen díky asociaci mohou být při řešení nejrůznějších problémů zvažovány i názory prakticky ze všech regionů a obcí, v nichž muzea působí.

Asociace hraje nezastupitelnou roli při zajišťování informovanosti v oboru a ve vzdělávání zaměstnanců muzeí a galerií v nejšířším slova smyslu. Věstník AMG, nejprve skromný informační bulletin, dnes zřejmě nejčtenější oborový časopis, se spolu s později založenými webovými stránkami stal rozhodujícím zdrojem informací o tom, co se v oboru děje, místem vyjasňování názorů a místem diskusí. Přičteme-li k tomu řadu seminářů (jen k aplikaci zákona o ochraně sbírek jich asociace zorganizovala dvacet, ve všech krajích!), konferencí a kolokvií, výsledkem je skutečnost, že se asociace stala významným hybatelem dění v oboru, pro nějž jsou právě informace klíčové.

Mimořádným počinem asociace je zřízení Školy muzejní propedeutiky, kterou za dva roky absolvovalo už více než 150 muzejníků a probíhá již její třetí ročník. Přínos oboru je v tomto případě nejen výjimečný, ale především jde o devizu do budoucnosti muzejnictví, vždyť frekventanty školy jsou převážně lidé, kteří mají profesní kariéru v muzejnictví teprve před sebou.

Asociace skutečně je partnerem státu (a v posledních letech stále více i krajů) při řešení řady problémů. V této souvislosti je zřejmě nejvíce viditelná spolupráce na tvorbě právních předpisů, ale i méně nápadná spolupráce na řadě dalších úkolů (přijetí koncepce rozvoje muzejnictví, otázky bezpečnosti sbírek a muzeí, vznik metodických center atp.) je pro obor doslova k nezaplacení. To je ještě umocněno zastoupením asociace v Unii zaměstnavatelů. Už si snad ani nelze představit činnost ministerstva bez této spolupráce. Troufám si tvrdit, že zásluhou asociace je spolupráce odborné veřejnosti s veřejnou správou v oboru muzejnictví možná vůbec nejkvalitnější a nejpropracovanější ze všech oborů resortu kultury.

Není to zdaleka všechno, co bych mohl uvést na téma „co pro mne znamená AMG“, ale snažil jsem se vybrat pouze to – z mého pohledu – opravdu nejvýznamnější. Mohl bych si snad z pozice „otce zakladatele“ dovolit i nějakou tu kritiku. Určitě by bylo o čem psát, ale nenapadá mě nic, co by v porovnání s tím pozitivním, co jsem uvedl, stálo v tuto chvíli za řeč. Myslí, že asociace naplnila všechno – něco více a něco méně –

Znojmo 1997

co dostala v roce 1990 do vínku. Snad jen jediná věc mě nepřestává trápit – ze společenství českých, moravských a slezských muzeí sdružených v asociaci se z vlastní vůle zčásti vydělila muzea výtvarného umění a zbytečně tak, podle mého soudu, omezují už patnáct let svůj vliv na dění v muzejnictví, což je škoda. Možná, že ale i tento problém může být vbrzku vyřešen.

Jsem rád, že se ministerstvu s pomocí grantu daří dlouhodobě zajišťovat stabilní ekonomickou situaci associa-

ce. Je tomu tak proto, že asociace už patnáct let svou činností přesvědčuje, že to jsou dobře investované finanční prostředky – ve prospěch českého muzejnictví.

K narozeninám se sluší popřát. A tak přeji Asociaci muzeí a galerií České republiky spoustu dalších nápadů jak prospět českému muzejnictví, hodně sil k jejich uskutečňování...a těším se na budoucí spolupráci.

Jiří Žalman

Patnáct let Asociace muzeí a galerií ČR a 10 ročníků Veletrhu muzeí České republiky v Třebíči aneb byla, nebo nebyla spolupráce – a co bude dále?

Byla.

Při prvním ročníku veletrhu muzeí se v průběhu jeho (tehdy celotýdenního) konání dne 20. února 1996 uskutečnilo výjezdní zasedání Senátu AMG. Projednával témata: hodnocení činnosti v roce 1995, ediční činnost, zákon o zbraních a střelivu, pasportizace sbírek, projekt DEMUS, kursy muzejního managementu, výměna členských průkazů, zvýšení členských příspěvků; schvaloval přijetí nových členů.

Hned první ročník odstartoval zájem zástupců Brněnských veletrhů a výstav, a.s., objevily se prvé úvahy o přenesení muzejního veletrhu do Brna na veletrh turistických možností Regiontour.

Několika počátečním ročníkům trebičského veletrhu udělila Asociace svoji záštitu, jednomu ročníku poskytla dotaci. Na třetím ročníku veletrhu byla podepsána dohoda MATRA, projekt o spolupráci mezi českou a nizozemskou muzejní asociací, za účasti nadace Open Society Fund.

Na přípravě několika ročníků trebičských veletrhů pořadatelé spolupracovali s dalšími členskými organizacemi asociace. Ve sborníku vydaném k desetiletému výročí asociace byl zveřejněn příspěvek o vzniku trebičských veletrhů, o jeho prvních pěti ročnících a o tehdy probíhající přípravě ročníku šestého. Ve Věstníku AMG je pravidelně zveřejňována informace a pozvánka na veletrh do Třebíče.

Bude? (Bude)

Stále více muzeí se samostatně prezentuje na veletrhu Regiontour v Brně. Své zastoupení zde již několik let má

i AMG jako celek. Firma Brněnské veletrhy a výstavy, a.s., nabídla pro muzea za výhodných podmínek do budoucna ještě větší ucelenou plochu. Třebíčská prezentace muzeí směrem k cestovnímu ruchu byla ve své době jedinečným impulsem, ale nyní, v daných souvislostech, ztrácí na významu.

Témata či zaměření odborných seminářů všech organizátorů na muzejní půdě by se v průběhu jednoho roku neměla střetávat. Zejména AMG pořádá úspěšná odborná kolokvia s celorepublikovým významem. Jakési zmenšení prostoru pak není znát jen v Třebíči, ale je citelné i při srovnání s jinými, např. s hodonínskými muzeologickými semináři. Ukazuje se, že již dnes se bez daleko větší kooperace a koordinace neobejdeme.

Obsah, a tudíž i forma veletrhů muzeí v Třebíči volají po transformaci. Jednou z cest je nabídka co největší náplně diskusí – konferenční. Veletrh muzejních myšlenek. První jednání v tomto směru již proběhla s představiteli Českého výboru ICOM.

Cestu, jak dál v pořádání trebičských veletrhů, může naznačit letošní desátý ročník. Je pojednán jako firemní veletržní prezentace produktů a služeb pro muzea. Seminární část se bude věnovat legislativním změnám, grantovým možnostem a odborné problematice. Obligátně nebudou chybět společenské akce, koncerty či exkurse, nově bude v rámci Festivalu muzejních nocí zařazena i veletržní noc trebičská. V duchu očekávaných změn dostane velký prostor diskuse o spolupráci při dalším organizování u nás již tradičního muzejního fenoménu – květnového trebičského setkávání – zahrnujícího nutně též spolupráci zahraniční.

Jaroslav Martínek,
Muzeum Vysočiny Třebíč

Teď jsem si právě uvědomila, že jsem už vlastně pamětnice. Když jsem se stala před 13 lety, ředitelkou muzea, brzy jsem zjistila, že existuje jakási asociace muzeí. Zaslíbené informace o poslání AMG jsem získala od kamarádky Evy, která už v té době byla ředitelkou muzea v Chebu. Díky kolegyním a kolegům z našeho regionu, jsem byla zvolena do čela kolegia šumavských muzeí, a tím začala moje zkušenosti s AMG.

Když si uvědomím, jak rychle roky plynuly a nejen já, ale i mí kolegové v senátu AMG jsme se učili za pochodu, podoba naší profesní organizace se proměňovala. Doby byly různé, ale v podstatě jsme šli dopředu.

Pro mě znamenala AMG hodně. Poznala jsem mnoho zajímavých lidí, se kterými bych neměla jinak možnost se seznámit. Zapojila jsem se do činnosti, která mi umožnila jakýsi odstup od každodenních muzejních starostí a hlavně jsem vstřebávala zkušenosti od služebně starších kolegů. Díky účasti na nejrůznějších konferencích a seminářích jsem se podívala i do vzdálenějších míst, kam bych jinak sotva přišla. O dění v AMG jsem informovala své kolegy v regionu a leckdy jsem musela i čelit oponentním názorům – „k čemu nám AMG vlastně je?“ To však bylo v začátcích, dnes už nikdo o významu AMG nepochybuje. Myslím, že hlavně na poli legislativy a prosazení našich zájmů na MK ČR má AMG největší zásluhu.

Doufám, že budu mít nadále dost energie, při všech starostech s vlastním muzeem, pracovat i v rámci AMG. S mnohými kolegy jsem v kontaktu aspoň prostřednictvím telefonu. Získala jsem v řadách AMG i osobní přátele, se kterými mohu probrat starosti a někdy i naopak pomoci jim.

Asociaci muzeí a galerií ČR přeji všechno nejlepší k 15. výročí a těším se zase někdy při práci v Senátu nebo na spolupráci v nějakém zajímavém projektu. Zdá se, že letos to bude projekt Muzeum a dobrovolníci.

Zuzana Polanská,
ředitelka Prachatického muzea

Třebíč 1999

O této instituci platí, že kdybychom ji neměli, tak bychom si ji jistě museli vytvořit. Spojuje instituce se stejnými nebo srovnatelnými zájmy, vytváří prostor pro vzájemnou informovanost a společnou diskusi o palčivých aktuálních i dlouhodobých problémech muzeí a galerií. Jeho periodikum, Věstník AMG, není sice příliš atraktivní svým grafickým provedením, ale poskytuje důležité informace, a to je pro mě podstatné.

Na závěr této zanedbatelné poznámky si neodpustím ještě jedno pravdivé konstatování. Od té doby, co mám legitu AMG, konečně můžu navštěvovat většinu výstav, které bych ráda viděla a nemusím se ohlížet na to, kolik to stojí. A to je dobré nejen pro mě, ale taky pro muzeum, které řídím. Srovnání a zkušenosti jsou přece důležité.

Jana Horváthová,

Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace

Mám pocit, že bez asociace si už neumím představit moji muzejní práci. Znamená pro mě především profesní sounáležitost, získávání informací v oboru, ale i možnost do vývoje zasáhnout. Mám ráda, když se něco děje, když se všichni setkáváme, a pro tyto aktivity je asociací prostředí to pravé. Kromě profesních kolegů jsem poznala i mnoho přátelství včetně zaměstnankyň sekretariátu. Na druhé straně to znamená i 2–3x do měsíce ranní vstávání, které je nepřijemné zvláště v zimě. A také čas, který člověk obětuje právě cestám na jednání do Prahy či do Brna. Ale stále ještě mě to baví a na exekutivu i jiná další setkávání se vždy těším. Přeji nám všem, abychom se v asociaci cítili dobře a naší asociaci přeji další úspěšná léta.

Eva Dittertová,
Krajské muzeum Cheb

Jsem ráda, že AMG existuje. Pro městská muzea je důležité vydávání Věstníku, který je pro nás zdrojem informací. Tyto informace jsou důležité pro muzejní práci. Využíváme též nabídky seminářů, výstav a zpráv o činnosti ostatních muzeí. Přejeme hodně úspěchů k výročí.

za Muzeum dr. Aleše Hrdličky v Humpolci
Jana Stehnová

CO pro mne znamená AMG? Nezbytné fórum ke sdílení profesních záležitostí v nejširším slova smyslu, synonymum pro dobře vykonanou práci, pojitko všech, kteří s muzeem spojili větší či menší část svého života."

Leo Pavlát,
ředitel Židovského muzea v Praze

AMG patnáctiletá

Vyrostla z dětských střívků a stala se z ní mladá dáma, plná elánu a nadšení, odhodlaná najít své místo ve světě a prosadit se. Občas trochu ulítné a výsledkem je v rovněž zdvižené obočí jejího okolí, většinou však vymýšlí a vede akce, které stojí za to! Je s ní legrace a má to štěstí, že má kolem sebe partu dobrých kamarádů. Když se do něčeho pustí, činí tak s obdivuhodným odhodláním a vytrvalostí – ignoruje sílu setrvačnosti, snaží se přelstít zákony přírody a zažítá pravidla. Bývá hubatá a starousedlíkům ze sousedství tím někdy leze na nervy, ale to už k tomuhle věku patří. Jde zkrátka správnou cestou a my kolem ní ji rádi podporujeme, pomáháme, fandíme jí, protože je ... inu naše.

Kateřina Tlachová,
Moravská galerie

Anketa k 15 letům existence AMG samozřejmě probíhá dál, těšíme se na Vaše další ohlasy, které otiskneme v příštích číslech.

Zprávy, aktuality, informace

Keltové v Čechách a na Moravě (Celti di Boemia e di Moravia)

Civico Museo Archeologico di Villa Mirabello, Varese

27. listopadu 2004 – 22. května 2005

Koncem listopadu roku 2004 byl zpřístupněn veřejnosti velký výstavní česko-italský projekt „Celti, dal cuore dell'Europa all'Insubria“ (Keltové, ze srdce Evropy do Insubrie), prezentující keltskou civilizaci z česko-moravského a z části severoitalského prostoru. Má podobu čtyř samostatných výstav konaných ve třech muzeích severoitalské provincie Varese. V Arsago Seprio, Sesto Calende a ve Varese je představen místní, italský materiál (kultura Gola-secca, převážně 1. a 2. hrob bojovníka ze Sesto Calende), hmotné památky českého původu jsou k vidění v muzeu ve Varese. Organizačně výstavní projekt zajišťovalo několik subjektů: Národní muzeum v Praze, jeho Oddělení prehistorie a protohistorie, Associazione Culturale Terra Insubre, Sistema Museale Archeologico della Provincia di Varese a Soprintendenza per i Beni Archeologici della Lombardia. Akce se koná pod záštitou ministrů kultury Česka a Itálie.

Česká část výstavního projektu s podtitulem „Celti di Boemia e di Moravia“, o níž pojednává tento příspěvek, byla slavnostně otevřena 27.11.2004 v Městském archeologickém muzeu ve Varese za přítomnosti významných politických činitelů regionu, státu a českého velvyslanectví v Římě. Autorsky ji připravili a realizovali V. Kruta (Centre d'études celtiques, Paříž) a M. Lička (Národní muzeum, Praha) v úzké spolupráci s J. Čižmářovou, P. Drdou, P. Sankotem, dále s E. Kolníkovou, D. Kouteckým, Z. Mazačem a Z. Nemeškalovou. Materiál pro ni, v počtu 855 výstavních položek, s velkým pochopením poskytli kolegové a kolegyně

z takřka třiceti institucí České republiky s tím, že největší kvantum, vedle Národního muzea v Praze, dodalo Moravské zemské muzeum v Brně. (Podrobný výčet institucí a správců příslušných sbírek je uveden ve výstavním katalogu.) Prostřednictvím archeologických předmětů a doprovodné dokumentace povahy fotografické, kresebné a písemné umístěné na panelech mezi vitrinami je předvedena historie osídlení území Čech a Moravy během druhé poloviny 1. tisíciletí př. Kr., s exkurzem do staršího období, a to v rámci pěti sekcí zastřešujících dvacítku jednotlivých odborných témat.

Celková koncepce výstavy vychází ze stejného záměru, jaký jsme s úspěchem použili dříve, na výstavách o českém neolitu v italském Fiorano Modenese a Milánu v letech 2000–2001 (Prime Terrecotte dal cuore dell'Europa. Ceramiche dei cacciatori e dei primi agricoltori di Boemia e Moravia 27 000–4000 a.C.), je ale obohacena o další prvky. Naším záměrem bylo, aby výstava byla strukturována dostatečně nápaditě, aby dílčí témata na sebe navazující byla přiměřeně rozdílná, pestrá, ve svém celkovém záběru dynamická a z pohledu návštěvníka přitažlivá. Také díky úsilí architektky a výtvarnice (M. Ferrante a F. Furlan), které uvedené stránky s patřičným vkusem náležitě zdůraznily svými prostředky, se to podle našeho názoru podařilo.

Každý výstavní projekt, který má vyšší ambice, je doprovázen propagačním materiálem a katalogem. Pro ten náš byly vydány jak několikastránkové barevné skládací prospekty v italštině, angličtině a francouzštině se základní-

mi informacemi o struktuře a obsahu výstavy, plakát a další propagační materiál, tak v italštině dva výpravné katalogy s texty charakterizujícími jednotlivá témata výstavy a se stručnými popisy jednotlivých předmětů, doprovázenými kresbami a fotografiemi (1. díl: Celti di Boemi e di Moravia, 166 stran, 24 barevné přílohy; 2. díl: Celti d'Insubria. Guerrieri del territorio di Varese, 87 stran, 8 barevných příloh).

Na závěr stojí za připomínku, že jakkoli jsme nepochybovali o úspěchu naší výstavy, zájem o ni, respektive o její vernisáž, předčil naše očekávání, neboť se jí zúčastnilo asi 500 osob, včetně nejvyšších politických představitelů regionu Lombardie a ministra spravedlnosti R. Castelliho, reprezentanta Ligy severu v Berlusconiho vládě. Ukázalo se, že tématem jsme se trefili do aktuální politické diskuse

o úloze regionů v minulosti a současnosti. Ne náhodou řečníci během vernisáže zdůraznili potřebu hledání a nalézání kulturních kořenů Evropy, které se málokdy rozvíjely v rámci hranic současných států a které se často nějakým způsobem projevíly v podobě dnešních regionů. Stejně tak rezonoval se současnou regionální politikou poukaz na předkřesťanskou kulturní tradici, jež je společná některým evropským zemím a jež může být inspirativním faktorem pro společenství občanů Evropy hledajících svou společnou identitu. Tím, že příklad Keltů a jejich civilizace zapadá do tohoto navýsost aktuálního tématu, realizaci naší výstavy to nepochybně napomohlo.

Milan Lička,
Národní muzeum

Společnost pro výzkum kamenných křížů

Společnost vznikla jako aktiv externích spolupracovníků Muzea Aš v letech 1981-1984 s cílem vybudovat v Muzeu Aš celorepublikovou evidenci monolitických křížů. Později společnost rozšířila okruh své činnosti o hraniční kameny a ostatní drobné památky v přírodě. Jádrem společnosti tvoří zájemci o drobné památky, kteří se jedenkrát ročně setkávají v Aši a trvale se společností spolupracují. V posledních letech je to asi 70-80 osob z Česka, Polska, Německa a ze Slovenska. Nezanedbatelná je také korespondenční pomoc veřejnosti, která v uplynulých dvaceti letech doplnila evidenční údaje o desítky informací.

V současnosti členové společnosti aktivně vyhledávají ztracené a nejvíce ohrožené drobné památky, které restauroují a vracejí zpátky do krajiny. Svoje poznatky ukládají do centrální evidence v Aši, literárně je zpracovávají a vhodným způsobem propagují.

V současné době centrální evidence obsahuje 1700 položek drobných památek, 920 položek hraničních kamenů, 250 položek kamenných křížů v cizině a 2131 položek tuzemských kamenných křížů. Mimo to byla v minulých letech vybudována knihovna o 1513 titulech, která obsahuje

z velké části literární produkci členů a příznivců společnosti. Regionální práce většího rozsahu napsali Radka a Karel Brůnovi, Nataša Steinová-Belisová, Klaudivia Buganová, Jaroslav Dietl, Zdeněk Jaroš, Hynek Jurman, Tomáš Karel, Vladimír Navrátil, Eva Nečasová, Jiří Ošanec, Zdeněk Procházka, Pavel Rund, Valentin Urfus, Jiří Vaněk, Jaroslav Vít, Stanislav Wieser, Daniel Wojtucki a další.

Vlastním nákladem byl vydán v roce 1990 sborník přednášek přednesených na ročních setkáních společnosti. K 15. a 20. výročí společnosti byly vydány sborníky z prací členů a příznivců společnosti a roku 2001 vyšla kniha povídek Balady z Vysočiny Vladimíra Businského. Bibliografie kamenných křížů poprvé vyšla roku 1995 a úplná bibliografie kamenných křížů roku 2000.

Nakladatelství Československý spisovatel vydalo roku 1990 knihu povídek Vladimíra Preclíka Smírčí kameny a nakladatelství Melantrich roku 1992 jeho Kameny pokání. Nakladatelství Argo vydalo roku 1997 katalog kamenných křížů v knize Kamenné kříže Čech a Moravy a v roce 2001 druhé vydání této knihy doplněné o 273 přírůstků.

Pavel Chrást

Konference Muzeum a škola ve Zlíně aneb Nebojte se muzea

V roce 2003 navázalo Muzeum jihovýchodní Moravy na osm konferencí, konaných ve Zlíně v šedesátých letech 20. století, a uspořádalo první ročník druhé řady konferencí Muzeum a škola. Konference se setkala se značným ohlaselem a její účastníci se shodli na potřebnosti podobných setkání. Druhý ročník se uskutečnil ve Zlíně 8.–9. března 2005.

Při hodnocení minulého ročníku jsme se shodli na tom, že systémové problémy na ploše muzejní konference nevyřešíme. Formulování těchto problémů a jejich následné shrnutí ve sborníku však může být vhodným vodítkem pro orgány, které se na rozvoji systému konkrétně podílejí. Proto jsme se při přípravě druhého ročníku soustředili na prezentaci aktuálních příkladů spolupráce moravských i českých muzeí a škol, jejich úspěchů i úskalí. Osou letošních příspěvků bylo téma poptávky a potřeb škol vůči muzeím a galeriím, na druhé straně otázky metodiky muzejních programů a nabídka pro školy. Naší snahou bylo získat pro spolupráci co největší počet pedagogů ze Zlínského kraje. Motto v podtitulu letošního ročníku konference „Nebojte se muzea“ mělo za úkol oslovit především pedagogy všech stupňů škol a podpořit je v úsilí zařazovat do výuky návštěvy muzeí a galerií, učit se s žáky pracovat v expozicích a získávat zde poučení, doplnění výuky a zajímavé zážitky.

Podle výsledků ankety mezi účastníky konference se doprovodné programy pro školy a veřejnost stávají prioritou pro stále větší počet muzeí. Jejich úroveň závisí především na personálním zajištění v muzeu a finančních prostředcích.

Jejich získávání je již dnes více zdrojové a zdaleka ne nedosažitelné. Pro odborného pracovníka však obnáší tvorba projektů velké nároky na čas, jinak vyhrazený práci se sbírkou a dalším odborným úkolům. Proto již mnoho muzeí vytváří samostatná pracoviště pro kontakt s veřejností nebo funkci lektora, v nejlepší případě muzeo-pedagoga, zajišťujícího kontakt se školami. Obor muzejní pedagogiky v rámci studia muzeologie je však u nás stále ještě v počátcích.

Na konferenci Muzeum a škola představilo dvacet muzeí a galerií ze Zlínského kraje i ze všech koutů České republiky svoje projekty pro školy. Jedním z nejvíce oceňovaných projektů mezi účastníky konference byly *Ulička řemesel a Experimentarium* nedávno zmodernizovaného Technického muzea v Brně. Skvělý příklad kooperace muzea, škol, obecních úřadů a obecních spolků prezentovalo Muzeum hry z Jičína ve svém komunitním projektu nazvaném *Cestička do školy*. Příjemným zpestřením programu byla hravá dílna *Orbis Pictus aneb Okna do XVII. století* pracovníků Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě, ve které předvedli, jak pracují s dětmi v historické expozici staré školní třídy. Vysokou úroveň měly také *Pracovní sešity a dětská dílna na Špilberku* z Muzea města Brna, projekt *Muzejní tvůrčí dílna Pastelka – programy a pracovní listy pro školy k výtvarným výstavám vsetínského muzea*. Silným sociálním nábojem zaujala dokumentace netradiční výstavy *Jsme různí, ale patříme k sobě*, vzniklé ze spolupráce Oblastního muzea Litoměřice s domovem sociální péče.

Jiný pohled na problematiku spolupráce muzea a školy nabídl příspěvek dvou pedagožek, působících na Základní jazykové škole ve Zlíně, J. Müllerové a D. Hýlové. Přestavily zde možnosti projektového vyučování v návaznosti na právě probíhající výstavu *Zlín mytický a historický*. Většinu účastníků zaujal ředitel SOŠ Luhačovice K. Milička profesionální prezentací projektu *Pivečkova dřevěnice ve Valašských Kloboukách* ve spolupráci s Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně a dalších aktivit školy.

Všechny odborné příspěvky představené na konferenci byly nějakým způsobem inspirativní a poučné. Za stěžejní však považujeme referát M. Hrachovcové z Pedagogické fakulty UP v Olomouci, která připravuje své studenty, budoucí učitele, na interaktivní výuku dějepisu a regionalistiky, zahrnující práci v muzejní expozici, samostatnou práci s prameny, vlastní výzkum, dramatickou výchovu a mnoho dalších aspektů. Její odborné i osobní nasazení naladily fórum již při prvním příspěvku optimistickým očekáváním. Podobně vzbudily zájem příspěvky A. Holubové z NG v Praze a V. Mališové z P-centra v Olomouci o možnostech studia muzejní pedagogiky formou akreditovaných seminářů.

Došlo i k panelové diskusi mezi pedagogy a muzejníky. Jedním z nejvíce probíraných témat byla existence nového školského zákona, rámcových vzdělávacích programů a jejich vlivu na spolupráci našich institucí. Tvorbou školního vzdělávacího programu a osnov vyučovacího předmětu Výtvarná výchova, využitím programů muzeí a galerií jako sou-

části vzdělávacího obsahu výtvarné výchovy a problematikou integrace ve vztahu k jednotlivým oborům oblasti umění a kultury se měl zabývat i příspěvek omluvené M. Pastorové z Výzkumného ústavu pedagogického v Praze.

Zajímavý příspěvek historika J. Wicherka z MJVM ve Zlíně *Specifika Zlínského školství* byl povýšen zdařilým čerstvým výtiskem studie, zpracovávající komplexně toto téma v suplementech muzejního sborníku *Acta Musealia*, který si účastníci mohli odvézt s sebou.

Jedním z doprovodných programů byla modelová dílna, kterou připravilo lektorské oddělení MJVM (M. Pavlišťková a M. Černý) k aktuální výstavě na téma historie starého Zlína – *Zlín mytický a historický*. Účastníci konference měli také možnost prohlédnout si v doprovodu L. Horňákové nově rekonstruovaný zlínský „mrakodrap“ a zúčastnit se objevené přednášky H. Kuslové o historii zlínského školního filmu, doplněné promítáním nejstarších dochovaných školních dokumentů. Odborní pracovníci muzea také účastníky konference seznámili s programy a pracovními listy, které mají pro školy a dětské návštěvníky připraveny ve stálých expozicích a výstavách.

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně plánuje za dva roky další konferenci Muzeum a škola. Letošní příspěvky budou publikovány ve sborníku, který vyjde do konce roku 2005.

Blanka Petraková,
Markéta Pavlišťková

95 let od založení Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem

V tomto roce slaví Galerie moderního umění v Roudnici n. L. 95. výročí od svého založení a zároveň 40 let působení v adaptovaných prostorách bývalé barokní zámecké lobbokoviczké jízdárny.

Myšlenka vybudovat v Roudnici n. L. galerii moderního umění je však staršího data. Mecenáš umělců a sběratel výtvarného umění August Švagrovský napsal již v roce 1904 svému příteli z mládí tehdy starostovi města Roudnice n. L. Ervínu Špindlerovi dopis, ve kterém mu sděluje, že chce věnovat část své sbírky výtvarného umění městu. Tehdy se jednalo o obrazy z 18. a 19. století, které měly být prodány a z výtěžku zakoupeno české moderní umění. V roce 1909 se však Švagrovský rozhodl, že daruje celou svou sbírku jako základ galerie moderního umění, která bude zpřístupněna veřejnosti. V roce 1910 byly obrazy převezeny do Roudnice a v roce 1913 byla galerie otevřena. V průběhu prvních desetiletí se několikrát stěhovala, protože neměla vlastní prostor. Tehdy se sbírkový fond, z nedostatku finančních prostředků na nákupy, téměř nerozrůstal a rozšiřoval se pouze o dary.

V roce 1965 byla sbírka, již obohacená o další zisky, přenesena do nových prostor, kde působí dodnes. Získáním dvou budov, z nichž jedna slouží jako výstavní sál a druhá jako pracoviště, mohla galerie rozšířit svou činnost a pracovat moderními metodami a to jak v odborné, tak v esteticko-výchovné oblasti. Za posledních 16 let se její zřizovatel několikrát změnil. Dnes je zařízením Ústeckého kraje, který jí převzal v polovině roku 2001.

Sbírka galerie se v průběhu let svého trvání rozrostla o vlastní nákupy a o dary mecenášů. Její fond dnes tvoří 3.200 obrazů, soch, kreseb a grafických listů – soubor užitého umění není rozsáhlý. Mnozí autoři jsou zastoupeni větší

kolekcí z několika tvůrčích etap. Mezi ně patří Antonín Slavíček, jehož 60 obrazů pochází z původního daru A. Švagrovského, které tvoří jádro sbírky českého impresionismu. K němu se řadí 11 obrazů Miloše Jiráka, získaných ze stejného zdroje, nebo díla Antonína Hudečka. Z autorů, kteří již patří k následujícím generacím, je v galerii soubor obrazů Otakara Nejedlého, Emila Filly, Jana Zrzavého, Františka Muziky, Kamila Lhotáka, Josefa Lieslera, Františka Hudečka, Jana Smetany, Václava Boštíka ad. Z daru Boženy Sudkové byl obdržen mimořádný konvolut obrazů, kreseb a grafických listů Františka Tichého, hlavně z jeho pařížského období dále díla Viléma Plocka, Jana Bendy, Vladimíra Fuky, Václava Sivka a Andreje Bělocvětova. Díky uspořádaným výstavám Rudolfa Adámka a Františka Koblíhy byla sbírka obohacena o díla těchto autorů, stejně jako v případě Jana Křížka, jehož manželka Jiřina darovala roudnické galerii po skončení výstavy větší počet kreseb a jednu sochu.

Získávat umělecká díla je hlavním posláním galerie, protože její věhlas tvoří kvalita uměleckého bohatství. Přestože galerie má být nejvýznamnějším sběratelem uměleckých předmětů, odvisí tato činnost od jejich finančních prostředků. Roudnická galerie shromažďuje podle možností kulturní poklady národa, pečuje o ně a prezentuje je veřejnosti. Jako mecenáš umělců je získává přímo v ateliérech umělců nebo ze sbírek soukromých sběratelů. Sleduje dílo renomovaných i přicházejících generací, kde je možný výběr z mnoha předložených prací.

K pravidelným programům galerie patří výstavní činnost. Za dobu posledních 40 let se v galerii uskutečnilo více jak 300 výstav pestré dramaturgie – od malby, sochařství,

Z vernisáže výstavy Jaroslavy Severové

kresby a grafiky k dalším oborům jako je fotografie, užité umění, sklo, scénografie, plakát ad. Z monografických výstav byli např. představeni autoři Jiří John, František Muzika, Jan Zrzavý, Kamil Lhoták, Miloš Jiránek, Olga Karlíková, Jindřich Prucha, Václav Boštík, Josef Šíma, Alois Wachsmann, Jan Preisler, Josef Sudek, Zdeněk Sklenář, Vojtěch Preissig, Josef Váchal, Mikuláš Medek, Zdeněk Tůma, Jan Křížek, Pavel Nešleha, Alén Diviš, Bohuslav Reynek atd.

Z tematických výstav např. Stopy paměti, Prozařování, Alfa 2000 Omega, Starozákonní motivy v českém moderním umění, Magický realismus, Roudnice nad Labem v proměnách staletí I. a II., cyklus výstav představující obrazy z původní lobkowiczské obrazárny atd.

Mimoto galerie pravidelně připravuje kulturní program pro všechny věkové skupiny od předškolní mládeže po žáky všech stupňů škol, dospělé diváky a seniory. Za dobu po-

sledných 40 let se v galerii konalo na 1000 hudebních, literárních a divadelních pořadů a větší počet přednášek a komentovaných výstav.

Protože výstavní prostory jsou vzhledem k rozsáhlé činnosti galerie stísněné, byl v roce 2004 vypracován projekt na rozšíření výstavního a přednáškového sálu, který bude přímo na budovu galerie navazovat, aby mohla být rozšířena stálá sbírka galerie a výstavy se mohly konat v novém prostoru.

Na jubilejní rok připravila galerie několik zajímavých výstav: již proběhla výstava profesora Vysoké školy umělecko-průmyslové v Praze Vladimíra Kopeckého, která představila jeho malířské dílo od konce padesátých let do současnosti.

Výstava obrazů a grafických listů Marie Blabolilové byla převážně zaměřena na poslední léta, kdy autorka pokračuje v rozvíjení krajinného tématu cyklem lesů a stromů, intimního prostředí domova a velkých kolážových obrazů na téma ukřizování.

V současné době je v galerii přístupna výstava obrazů, plakátů a scénografie Karla Vací, představující pohled na jeho životní dílo. Jeho filmové a divadelní plakáty uvedly mnoho významných inscenací a světové filmové produkce a získaly řadu významných cen.

Výstava Petra Veselého, která bude následovat v květnu a červnu, je zaměřena na jeho nejnovější dílo, které pokračuje dalšími parafrázemi uměleckých předmětů minulosti, zabývá se obrazem v obraze, rozvíjí cyklus bílých obrazů a znamená nové zamyšlení nad významem předmětů, které jsou součástí lidského života.

Hlavní výstavou jubilejního roku bude expozice nazvaná „Prostor a čas“, na níž se sejde téměř dvacet předních českých umělců, kteří se dotýkají uvedeného fenoménu.

Na závěr roku je připravena výstava velkých formátů profesorky AVU v Praze Jitky Svobodové, která novým způsobem chápe a zobrazuje věcné téma, které je jejím stěžejním úkolem již řadu let.

Miroslava Hlaváčková

Archeologický depozitář a specializovaná muzejní pracoviště Regionálního muzea v Teplicích, Teplice – Sobědruhy

1. února 2005 byl za přítomnosti hejtmana Ústeckého kraje Ing. Jiřího Šulce slavnostně otevřen nový Archeologický depozitář a specializovaná muzejní pracoviště Regionálního muzea v Teplicích (Teplice-Sobědruhy). Do nového depozitáře byly přesunuty rozsáhlé archeologické sbírky a odborná pracoviště ze zámku v Bílině, kde Regionální muzeum v Teplicích mělo do roku 2004 své detašované pracoviště.

Zámek v Bílině byl v restituci navrácen rodině Lobkowiczů. Zhoršené klimatické podmínky, odloučenost pracoviště a nejistota trvání smluvního vztahu na pronájem pracovišť a prostor depozitářů vedly k realizaci výstavby nového objektu.

Budova nového archeologického depozitáře je umístěna mimo ochranná pásma vodních zdrojů, mimo chráněná území i mimo sledovaná zátopová území. Do depozitáře je bezbariérový přístup včetně WC a výtahu. Stavba je třípodlažní ze železobetonu, vyzděná obvodovým zdívkem z porothermu. Budova je vybavena vzduchotechnikou. Teplota v depozitářích je regulována jednoduchou klimatizací. Celková plocha depozitářů je cca 776 m² a řeší tak horizont sbírek

archeologického oddělení na dalších 35–50 let.

Do nového objektu byly kromě depozitářů a pracoven archeologického oddělení přemístěny také depozitáře přírodovědného oddělení (mineralogie), depozitář historických zbraní a konzervátorská pracoviště (konzervace papíru, keramiky a porcelánu, textilu, kovů a preparátorská dílna).

Přízemí depozitáře je přístupné pro veřejnost. Nachází se zde společenská místnost pro pořádání přednášek a výukových

programů pro školy a pro organizování seminářů vědeckých pracovníků.

Samotná výstavba depozitáře trvala od ledna 2003 do srpna 2004. Stavba byla financována z prostředků Ministerstva kultury ČR a Krajského úřadu Ústeckého kraje. Výstavba depozitáře stála přes 90 mil. Kč.

Jitka Bažantová

Kalendárium kulturních událostí

Bělá pod Bezdězem

Muzeum v Bělé pod Bezdězem

Povolání knihař květen - září 2005
Starožitníkův krám červen 2005
Říčka Bělá v životě města červen - září 2005

Benátky nad Jizerou

Muzeum Benátky nad Jizerou

Srí Lanka - tropický ráj 1.5. - 19.6.2005
Ledové království 22.6. - 18.9.2005

Benešov

Muzeum umění

Tvorba malíře Tomáše Rajlichy 5.5. - 10.7.2005

Beroun

Městská galerie Beroun

Lucie Suchá: Naivní obrázky červen 2005

Muzeum Českého krasu v Berouně

Za tajemstvím tetínské podzemí 5.4. - 17.7.2005

Blansko

Muzeum Blansko

Kouzlo ručních prací do února 2006
Jaro, jež přineslo svobodu 8.5. - 19.6.2005
Dny umění nevidomých na Moravě 2005 červen 2005

Blatná

Městské muzeum

Václav Sedláček: Retrospektiva květen - červenec 2005

Blovice

Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích

Pohádkové regiony 1.6. - 11.9.2005

Brandýs nad Labem

Oblastní muzeum Praha – východ

Modlitební koberce 28.4. - 5.6.2005
E. Clemente: Kresby 19.5. - 5.6.2005
Výtvarné práce žáků škol Brandýsa a Staré Boleslavi 9.6. - 26.6.2005

Brno

Moravská galerie v Brně

Pražákův palác

Lukáš Makke: Perlustrace, umění a kýč 11.4. - 10.7.2005
Jiří Valoch: Dvě instalace a několik projektů 14.4. - 5.6.2005
Michal Kalhous: Nermaluju 14.4. - 5.6.2005
Jan Merta: Práce na papíře 16.6. - 11.9.2005
Barbora Klímová: SLiders 16.6. - 28.8.2005

Místodržitelství palác

"Invenit in Romae" - římský klasicismus 17.-18. století 6.4. - 19.6.2005

Užitečné a okouzující - stříbro ve Vídni a habsburské monarchii (1780-1920) 26.5. - 2.10.2005

Nejkrásnější české knihy 2004 9.6. - 25.9.2005

Grafický design Štěpána Malovce do 5.6.2005

Uměleckoprůmyslové muzeum

X let tavené skleněné plastiky / Lhotský - Pelechov 24.3. - 5.6.2005

Grete Popper: Fotografie mezi dvěma světovými válkami 7.4. - 3.7.2005

Milan Knížák 23.6. - 9.10.2005

Moravské zemské muzeum

Voda - učme se jí rozumět 2.3. - 28.6.2005

Krásy moravských nerostů do jara 2006

Brněnské jaro 1945 - poslední měsíc okupace a osvobození

Brna Rudou armádou 27.4. - 3.9.2005

Tajemný jednorozec (Zkameněliny a mýty v legendách)

17.5. - 5.11.2005

Etnografický ústav MZM

Učení - mučení? aneb Pradědeček po škole 2 2.2. - 29.6.2005

Právo na krajinu 7.6. - 17.9.2005

Muzeum města Brna

Z brněnské malby 60. let 20. století 19.5. - 4.9.2005

Pamatují Napoleona - Brno v době napoleonských válek 3.6. - 31.12.2005

Muzeum romské kultury o. p. s.

Vítr a štěstí jsou sestry - fotografie H. Šebkové do 30.6.2005

Černá země - bílý chléb 20.5. - 30.9.2005

Bruntál

Muzeum v Bruntále

Z přírůstků muzejních sbírek 18.5. - 30.6.2005

Výtvarný svět žáků ZUŠ Bruntál červen 2005

Bruntálští hasiči: tradice a současnost červen - červenec 2005

Břeclav

Městské muzeum a galerie

Co najdete v muzeu 19.5. - 30.9.2005

Galerie

Výtvarné umění 18. a 19. století 24.3. - 8.6.2005

Synagoga

Vlastislav Salajka: Malba a grafika 28.4. - 12.6.2005

GRAFIX - bienále drobné grafiky 2005 17.6. - 11.9.2005

Bučovice

Muzeum Bučovice

Ty mrtvý lež a nevstávej červen - září 2005

Čáslav

Městské muzeum

Výstavní síň, nám. Jana Žižky z Trocnova 197

Čáslav za 2. světové války 9.5. - 12.6.2005

Galerie

STIR UP: "Homage a Sigmund Freud" 9.5. - 3.6.2005

Kočárky 20.6. - 28.10.2005

Čelákovice

Městské muzeum v Čelákovicích

Krajky - z nových přírůstků muzea 18.3. - 19.6.2005

Česká Lípa

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě

Nová stálá expozice: Nová archeologická expozice o nejstarší

době kamenné (od 2.3.2005)

Českolipsko ve fotografii 1938-1945 21.4. - 12.6.2005

Jan Mařík: Meditativní intarzie 4.5. - 12.6.2005

Galerie Jídelna

Jiří Kubový: O krajině 12.5. - 5.6.2005

Šmejkal, Šuhájek: Sklo 10.6. - 17.7.2005

Česká Skalice

Muzeum Boženy Němcové a

Textilní muzeum TIBA

Práce studentů ateliéru volnej textilnej tvorby Evy

Císarovej-Minárnikovej na VŠVU v Bratislave 28.4. - 5.6.2005

Naděžda Chobotská: Fotografie a básně květen - říjen 2005

Českoskalická paleta - neprofesionální výtvarníci z Č. Skalice

8.5. - 5.6.2005

Kapesník, kapesník, kapesník 10.6. - 17.8.2005

Hana Pohlová: Obrazy 12.6. - 10.7.2005

České Budějovice

Jihočeské muzeum

České Budějovice a jižní Čechy: k 740. výročí založení města

duben - červen 2005

Lidová kultura v Jihočeském regionu od 1.4.2005

Radniční výstavní síň

Střelci a ostrostřelci na jihu Čech 8.6. - 10.7.2005

Český Brod

Podlipanské muzeum v Českém Brodě

Středověké a renesanční kamnové kachle 14.3. - 3.7.2005

Práce žáků ZŠ Český Brod červen 2005

Český Krumlov**Egon Schiele Art Centrum o.p.s.**

- František Skála: 1987–2005* 1.5. - 5.11.2005
Oskar Kokoschka (1886–1980): Grafika 1.5. - 5.11.2005
Expresionismus v estonském umění (1900–30) do 5.11.2005
Chun-Sen Yang: Světelná instalace 1.5. - 5.11.2005

Regionální muzeum v Českém Krumlově

- Český voják v boji za svobodu* květen - prosinec 2005
Hanzelka a Zikmund: Fotografie květen - červen 2005

Český Těšín**Výstavní síň Muzea Těšínska**

- Zdeněk Hapala – loutkář, výtvarník, režisér* 1.2. - 11.9.2005

Dačice**Městské muzeum a galerie**

- Srí Lanka – perla Indického oceánu* 3.5. - 19.6.2005

Dobrošov**Pevnost Dobrošov, národní kulturní památka**

- Čs. Armáda doby I. republiky v miniatuře* květen - říjen 2005

Dobřív**Vodní hamr a Pamětní síň Jindřicha Mošny**

- Nová stálá expozice: Jindřich Mošna, život a dílo (od 21.5.2005)

Dolánky**Diaskův statek**

- X. řezbářské sympozium* 15.6. - 18.6.2005

Domažlice**Muzeum Chodska v Domažlicích**

- Dobrovolní hasiči* 1.4. - 30.6.2005

Galerie Bratří Špillarů

- Petr Lang: Obrazy* květen - červen 2005

Muzeum Jindřicha Jindřicha

- Jaroslav Touš: Fotografie* červen 2005

Dvůr Králové nad Labem**Městské muzeum**

- Ve stínu války a okupace* 10.5. - 10.6.2005

Františkovy Lázně**Městské muzeum Františkovy Lázně**

- Jiří Melan: Grafika* 3.5. - 10.7.2005

Frýdek-Místek**Muzeum Beskyd – Frýdecký zámek**

- Druhá světová válka* 17.4. - 5.6.2005

- Čundrování se dřevem* 15.5. - 26.6.2005

- Dřevěné kostely a kaple* 3.6. - 28.8.2005

Frýdlant**Městské muzeum Frýdlant**

- Výtvarné práce ZUŠ a Gymnázium Frýdlant* červen 2005

Frýdlant nad Ostravicí**Památník Ferdýše Duši**

- Plastiky dřeva* 28.5. - 27.6.2005

Havířov**Památník Životické tragédie**

- Od plamínku k žárovce* 17.2. - 31.12.2005

Výstavní síň Musaion

- Naší přírodou* 21.4. - 7.7.2005

Havlíčkův Brod**Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod**

- II. světová válka v Německém Brodě* 8.5. - 30.6.2005

- Výstava fotografií* červen 2005

Užitková a umělecká litina

- červen-srpen 2005

Hlinsko v Čechách**Městské muzeum a galerie**

- Miroslav Koupil: Kaligramy* 22.4. - 5.6.2005

Soubor lidových staveb Vysočina

- Domácká dřevovýroba na Linecku* 23.4. - 31.10.2005
 4.6.2005
Hrnčířská sobota
A já pořád kdo to tluče... 18.6. - 31.10.2005

Hodonín**Galerie výtvarného umění**

- 10. ročník mezinárodního trienále tvorby mladých výtvarníků*
 8.6. - 4.9.2005

Masarykovo muzeum v Hodoníně

- Hodonín ve válce 1939–1945* 6.4. - 30.6.2005
Maturanti vystavují červen 2005

Holešov**Městské muzeum**

- Jindřich Hutka: Dřevořezba* 1.6. - 9.7.2005

Holice v Čechách**Památník dr. Emila Holuba – Africké muzeum**

- Z pozůstalosti cestovatele a sběratele B. Machulky*
 od 1.4.2005

Horní Planá**Rodný domek Adalberta Stiftera**

- Most mezi lidmi / Zvonková - Glöckelberg* duben - říjen 2005

- Vítkův Hrádek – symbol vzájemnosti* duben - říjen 2005

- Stifterův park v Horní Plané* duben - říjen 2005

- Adalbert Stifter v překladech* duben - říjen 2005

Hořice**Hořické muzeum**

- Motocyklové opojení* 19.5. - 19.6.2005

- Lvi silou, vzletem sokolím...* 19.5. - 30.12.2005

Hrabyně**Památník II. světové války**

- Modely letadel 2. světové války* od 1.5.2005

- Ostravská operace* od 1.5.2005

- Zahraniční a domácí odboj za 2. sv. války* od 1.5.2005

Hranice**Městské muzeum a galerie v Hranicích**

- Šedesáté výročí osvobození Hranic a konce druhé sv. války*
 5.5. - 19.6.2005

Humpolec**Městské kulturní a informační středisko - Muzeum****dr. Aleše Hrdličky**

- Oldřich Šimpach: Sklo* červen 2005

- Vendula Truhlářová: Obrazy* červen 2005

Hustopeče**Městské muzeum a galerie**

- Generál nebe – František Peřina* květen - srpen 2005

- Hustopečské trhy* květen - srpen 2005

Cheb**Galerie výtvarného umění v Chebu**

- Pocta Františku Kupkovi* 14.4. - 5.6.2005

- V zrcadle pohádek a legend (z umění secese)* 23.6. - 4.9.2005

- 13.5. - 3.7.2005

Dětská kresba

- 13.5. - 3.7.2005

Krajské muzeum Cheb

- 25 let v přírodě a pro přírodu* 15.4. - 5.6.2005

- Helmut Lederer: Fotografie z let 1937–81* 20.5. - 19.6.2005

Muzeum porcelánu Haas & Czjzek

- Historický slavkovský porcelán* 1.1. - 31.12.2005

Chomutov**Oblastní muzeum**

- Smrt v pravěku a středověku* 7.4. - 4.6.2005

- Vláda věcí Tvých 1605–2005* 14.5. - 29.10.2005

Chrast u Chrudimě**Městské muzeum**

- Cyklos zaniklých řemesel: Řezbářství* duben - srpen 2005

- Jaroslava Tomiškova: Abstrakce, zátiší* 4.6. - 26.6.2005

Chrastava**Městské muzeum a infocentrum***Již 60 let žijeme v míru* 1.5. - 30.6.2005**Chropyně****Zámek Chropyně a Památník Emila Filly***Osobní hygiena na šlechtických sídlech* 28.4. - 30.9.2005**Chrudim****Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi***Lampión je divadlo* 17.1. - 30.12.2005*Posvícení v Hudlicích* 17.1. - 30.12.2005*Šašci a Kašpaři pražské Říše loutek* 15.2. - 30.12.2005*Rozmary Zuzany Slovákové* 28.4. - 5.6.2005*Rudolf Zezula, malující loutkář* 9.6. - 4.9.2005**Regionální muzeum v Chrudimi***950 let Chrudimě* 14.5. - 25.9.2005*Chrudimský muzejní spolek* 26.5. - 11.9.2005**Jablonec nad Nisou****Muzeum skla a bižuterie***Kristiánov. Klíč k srdci Jizerských hor* červen - září 2005**Galerie Belveder***Otcové města Jablonce: Adolf Benda a Adolf Lilie*
květen - červenec 2005**Jablonec nad Orlicí****Stálá expozice dějin města***Jablonec očima návštěvníka* 5.6. - 19.6.2005**Jablonec v Podještědí****Pobočka Bredovský letohrádek na Lemberku***Zvířata – Rok vydry* květen - říjen 2005**Jablunkov****Výstavní síň Muzea Těšínska***Jablunkovské šance* 10.5. - 2.10.2005**Jaroměř****Městské muzeum v Jaroměři***Pocta všem, kteří vzdorovali* květen - červen 2005**Jesenice****Vlastivědné muzeum***Hrajeme si celý rok* 25.5. - 7.8.2005**Jeseník****Vlastivědné muzeum Jesenicka***Obrázky Ivy Hüttnerové* květen - červen 2005*Hrubý Jeseník – příroda a historie osídlení* 1.5. - 1.10.2005*Fauna a flora v lomech Jesenicka* 21.6. - 29.7.2005**Jičín****Regionální muzeum a galerie Jičín***Ptačí území ČR* květen - červen 2005*Schola ludus: Kapaliny* červen - červenec 2005**Jílové u Prahy****Regionální muzeum v Jílovém u Prahy***Motocykly RALEIGH* 4.6. - 17.7.2005*Ferdinand Maresch a jeho trpaslíci* 4.6. - 23.10.2005*Trpaslíci kolem nás* 4.6. - 24.7.2005**Jindřichův Hradec****Muzeum Jindřichohradecka***Jindřichův Hradec – květen 2005* 8.5. - 30.12.2005**Kostel sv. Jana Křtitele s klášterem minoritů**

Nové stálé expozice: Z historie kostela sv. Jana Křtitele, kláštera a špitálu; Galerie jindřichohradeckého církevního umění (od 5.5.2005)

Jindřichohradecký sport včera a dnes 23.6. - 30.12.2005**Národní muzeum fotografie o.p.s.***Galerie vynikajících osobností Jindřicha Vaňka*
24.4. - 26.6.2005**Karlovy Vary****Karlovarské muzeum - expoziční budova***Výtvarné práce ze Sociálního ústavu na Mariánské a v Radošově*
2.6. - 19.6.2005**Muzeum Zlatý klíč***Japonské zahrady* 30.4. - 11.6.2005*Partnerská města Furth im Wald, Gstaad a Bernkastel-Kues* 30.4. - 11.6.2005*Historické Karlovy Vary* 16.6. - 28.8.2005**Karlštejn****Muzeum betlémů***Výstava perníkových betlémů* listopad 2004 - únor 2006**Karviná - Fryštát****Výstavní síň Muzea Těšínska***Svět podle Ortelia* 8.3. - 31.7.2005**Kašperské Hory****Muzeum Šumavy***Akty v akci – absolventi ateliéru Z. Berana* 15.5. - 30.10.2005**Klatovy****Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech***Hádanky z etnografické sbírky muzea* 13.4. - 5.6.2005*Zapomenutá řemesla* 13.4. - 5.6.2005*... i tohle byla válka – civilní oběti Druhé světové války* 13.4. - 5.6.2005*El Masacro – malba Ondřeje Šíry* 22.6. - 4.9.2005*Koluje v nás keltská krev – keramika* 22.6. - 4.9.2005*Letem světem – od pazourku k porcelánu* 22.6. - 4.9.2005**Kolín****Regionální muzeum v Kolíně***Kolín ve stínu hákového kříže* 21.4. - 19.6.2005**Dvořákovo muzeum pravěku na Kolínsku***Neřesti a slasti města Kolína* 3.6. - 31.7.2005

Lány**Muzeum T. G. Masaryka v Lánech***Obrazy Petra a Jany Kellnerových* 12.5. - 19.6.2005**Lanškroun****Městské muzeum Lanškroun***60 let skautingu v Lanškrouně* 28.5. - 26.6.2005**Ledeč nad Sázavou****Městské muzeum***Letem světem – fotografie z cest Vladimíra Rogosova* 2.6. - 29.6.2005**Liberec****Severočeské muzeum v Liberci, příspěvková organizace***Karel Votipka: České kameny a šperk* 13.5. - 12.6.2005*Ivan Doležal: Geologie v obrazech* 13.5. - 12.6.2005*O českém loutkovém divadle rodinném* 17.6. - 11.9.2005*Evropsky významné lokality Libereckého kraje* 15.6. - 28.8.2005**Lidice****Národní kulturní památka - Památník Lidice***Pietní vzpomínka k 63. výročí vyhlazení obce Lidice* 11.6.2005**výstavní síň In memoriam***Návrat lidických žen* 27.4. - 31.7.2005**Lidická galerie***33. Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 2005* 2.6. - 30.10.2005**Litoměřice****Oblastní muzeum Litoměřice***Masožravé rostliny* 7.6. - 14.8.2005**Litomyšl****Regionální muzeum v Litomyšli***Litomyšl v době druhé světové války* 5.5. - 19.6.2005*Zbraně Divokého západu* 14.5. - 30.10.2005**Litovel****Městské muzeum***Nová stálá expozice: Litovelská řemesla první poloviny**20. století (únor 2005 - září 2006)**Střelnice a ostrostřelci v Litovli* 17.2. - 12.9.2005**Lomnice nad Popelkou****Městské muzeum a galerie***Josef Kábrt: Obrazy, grafiky* květen - červen 2005*Ze sbírek lomnických kamenářů* červen - červenec 2005**Louny****Oblastní muzeum v Lounech, příspěv.org.***Lounské parky* 31.5. - 14.8.2005*Pohádky z reklam* 31.5. - 14.8.2005**Lužná v Čechách****Železniční muzeum ČD Lužná u Rakovníka***Dětský den v muzeu* 4.6.2005**Depo Kladno***150 let parostrojní železnice na Kladně* 17.6. - 19.6.2005**Malá Morávka****Muzeum Kapličkový vrch***Kaple Nejsvětější Trojice**První železo* 5.6. - 24.7.2005**Mariánská Týnice - Kralovice****Muzeum a galerie severního Plzeňska***Salon výtvarníků Kralovicka* 17.5. - 19.6.2005*Jindřich Štreit: Brána naděje* 21.6. - 31.7.2005**Mělník****Regionální muzeum***Sladký svět dětí – obaly od čokolád a hraček* 1.6. - 3.7.2005**Mikulov****Regionální muzeum***Dana Hlobilová: Obrazy* 14.5. - 26.6.2005*Klíč k určování pokladů – nálezy mincí na Mikulovsku* od 13.5.2005**Synagoga***Miroslav Kubíček: Stopy zanechávající...* 15.5. - 30.9.2005**Milevsko****Milevské muzeum***Ozvěny velké války* 15.5. - 31.8.2005**Mladá Boleslav****Muzeum Mladoboleslavska***Obnovená krása věcí* 13.4. - 30.7.2005*Antonín Stecker, nezapomenutelný český cestovatel* 5.5. - 30.9.2005**Mnichovo Hradiště****Muzeum města Mnichova Hradiště***Josef Kukaň: „Výplně starých a nových rámu“* do 28.8.2005**Mohelnice****Vlastivědné muzeum***Mohelnice ve fotografiích* 16.4. - 10.6.2005**Most****Oblastní muzeum v Mostě, příspěvková organizace***Severozápadní Čechy v obrázcích Rudolfa Poppera*

10.5. - 31.8.2005

Lovu zdar! 19.5. - 31.8.2005**Náchod****Regionální muzeum***Náchodsko v pravěku a středověku* červen - červenec 2005**Náměšť na Hané****Zámek Náměšť***Z pohádky do pohádky* 18.6.2005**Nejdek****Národopisné muzeum v Nejdku***Krušnohorská paličkovaná krajka* 4.3. - 19.6.2005**Nepomuk****Městské muzeum a galerie***Bohuslav Šotola, Karel Foud: ... a potom přišla svoboda* 29.4. - 12.6.2005**Netolice****Muzeum JUDr. Otakara Kudrny***Proměny města* 1.5. - 30.9.2005*Vladimír Doušek: Fotografie* červen 2005**Nová Paka****Městské muzeum***Suchardův dům**Milan Knížák: Jsem i krajinář* 28.5. - 26.6.2005**Nové Město na Moravě****Horácká galerie v Novém Městě na Moravě***Odysseova cesta – Keramika* 27.1. - 5.6.2005*Jarmila Janůjová: Malba* 28.4. - 12.6.2005*Jiří Šindler: Grafika* duben - červen 2005*Pavel Sukdolák: Grafika* červen - srpen 2005*Elen Jilemnická* červen - září 2005**Horácké muzeum***Výstava výtvarného oboru ZUŠ J. Štursy* květen - červen 2005**Nové Město nad Metují****Městské muzeum***Galerie Zázvorka**Karel Vondráček: Obrazy* 31.3. - 12.6.2005*Tropy v obýváku III.* 16.6. - 26.6.2005**Nové Strašecí****Městské muzeum***70 let hokeje v Novém Strašecí* 7.5. - 26.6.2005

Nový Jičín**Muzeum Novojičínka**

Za svobodu – odboj a osvobození Novojičínka 1938–1945 od 6.5.2005
Čsl. samostatná obrněná brigáda ve Velké Británii od 6.5.2005

Nový Knín**Hornické muzeum Příbram - Mincovna Nový Knín**

Zpřístupnění expozic a zahájení sezóny 1.6.2005

Olomouc**Muzeum umění Olomouc**

Damoklův meč – české umění 1956–1972 ze sbírek muzea 19.5. - 18.9.2005
Vladimír Boudník: Mezi avantgardou a undergroundem 9.6. - 28.8.2005

Vlastivědné muzeum v Olomouci

Cestička do školy 20.5. - 30.6.2005
CUOMOLO ART 1.6. - 30.6.2005

Opava**Slezské zemské muzeum**

Výstavní budova SZM
Aleš Milerský: Beskydy od 6.4.2005
Dozvuky – kantorská hudba 3.5. - 5.6.2005
Blago Crne Gore/ Bohatství Černé Hory od 17.5.2005
Eva Damborská: Umělecké textilie od 1.6.2005
Kluky – obecní obsílkové hole 7.6. - 3.7.2005
Památník Petra Bezruče
Taky máte rádi Ježka, Voskovce, Wericha 29.4. - 19.6.2005

Orlová**Výstavní síň Muzea Těšínska**

115 let dobrovolných hasičů v Orlové-Městě 12.4. - 3.7.2005

Ostrava**Ostravské muzeum**

Spolu do Evropy – výstava muzeí v Ostravě, Sosnowci, Trenčíně a Miskolci 28.4. - 8.6.2005
Michael Thonet – Nábytek z Rakouska 28.4. - 19.6.2005
Hrady českého Slezska a severovýchodní Moravy 28.4. - 30.6.2005

Pardubice**Východočeská galerie v Pardubicích**

Francouzi 20.4. - 19.6.2005
Vladimír Birgus 20.4. - 19.6.2005
Martin Kuriš 1.6. - 28.8.2005
Bohuslav Horák: Atika 1.6. - 28.8.2005

Východočeské muzeum

Pojďte s námi do pravěku 25.3. - 5.6.2005
Ostrov Sandokana: Borneo, Sumatra, Jáva 3.6. - 15.9.2005

Paseky nad Jizerou**Památník zapadlých vlastenců**

Z truhlíček paseckých babiček: Móda na přelomu 19.-20. stol. 21.5.2005 - 31.12.2006
Paseky n. J. na starých pohlednicích 21.5.2005 - 21.5.2006

Pelhřimov**Muzeum Vysočiny Pelhřimov, přísp. org.**

Emanuel Ranný: Grafiky 11.5. - červen 2005

Petřvald u Karviné**Technické muzeum**

Nová stálá expozice: Kouzelný svět tramvají (od 1.5.2005)
Petřvald v proměnách staletí 1.4. - 31.12.2005

Písek**Prácheňské muzeum v Písku**

Jaroslav Hübl: Fotografie 1.6. - 30.6.2005
Práce písecké soukromé výtvarné SŠ 7.6. - 26.6.2005
Svět piva 11.6. - 3.9.2005

Plzeň**Diecézní muzeum v Plzni**

Prodejní výstava děl Skupiny P89 19.5. - 5.6.2005
O stavbě kláštera v Novém Dvoře 9.6. - 30.9.2005

Západočeské muzeum v Plzni

Čekání na zlato – vývoj hokeje v Plzni 8.4.2005 - 2.1.2006
Tono Stano: Fotografie 20.5. - 20.6.2005
Klement Štícha: Moje město Plzeň 17.6. - 28.8.2005
Národopisné oddělení Západočeského muzea v Plzni
Když skončila válka... 28.4. - 21.8.2005

Polička**Městské muzeum a galerie**

Čas pro neobyčejné zážitky 2005 4.6.2005

Praha**Galerie hlavního města Prahy**

Staroměstská radnice
Díta Štěpánová 26.4. - 12.6.2005
Dům U zlatého prstenu
The Pope Smokes Dope 2.6. - 18.9.2005
Dům U kamenného zvonu
V. Bienále mladého umění 14.4. - 5.6.2005

Muzeum hlavního města Prahy

Expoziční budova
Skončeno a podepsáno – drama Pražského povstání 8.5. - 31.7.2005

Muzeum Policie ČR, Praha 2

Papírové modely a vystřihovánky § retrospektiva 50. ročníků časopisu ABC květen - červenec 2005

Národní galerie v Praze

Valdštejnská jízdárna
Václav Špála 28.1. - 11.9.2005
NG - Palác Kinských; sídlo Sbírký kresby a grafiky
Krajina v českém umění 17.–20. století od 28.5.2004
NG - Šternberský palác; sídlo Sbírký starého umění
Grafické listy podle neapolského malířství 21.6. - 18.9.2005
Francesco Solimena: Faëthon prosí Apollona o zapůjčení slunečního vozu 21.6. - 18.9.2005

NG - Sběrka mimoevropského umění; Archiv Národní galerie v Praze, Praha 5

A Qin a Jiří Straka – Jižní Čína v obrazech 19.3. - 12.6.2005
Kunisada – mistr japonského dřevořezu 19.6. - 21.8.2005
NG - Veletržní palác; Sběrka moderního a současného umění a Sběrka umění 19. století
Kabinet kresby a grafiky 19. století: Viktor Stretti březen - červen 2005
Mezinárodní bienále současného umění 14.6. - 11.9.2005

Národní muzeum

Babička – 150. výročí prvního vydání 11.3. - 30.6.2005
Pražský květen 1945 – fotografická sbírka Miloše Hejduka 4.5. - 30.6.2005
Jen pro ten dnešní den stojí za to žít 20.5. - 31.7.2005

NM - Historické muzeum - Historická expozice - Lobkovický palác

Emblemata z Knihovny NM 28.4. - 3.7.2005
NM - České muzeum hudby - Muzeum Bedřicha Smetany
Podoby Bedřicha Smetany 3.3.2004 - 31.10.2005
Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur
Americký klub dam 2.6. - 30.10.2005
Žena na plakátech 19. století 2.6. - 30.10.2005

Národní památník hrdinů Heydrichiády – místo smíření při Pravoslavném chrámu sv. Cyrila a Metoděje, Praha 2

Státní pietní akt k uctění hrdinů Heydrichiády 18.6.2005

Národní technické muzeum, Praha 7

HR Giger mimo dobro 14.4. - 13.7.2005
Mikroprocesory: Srdce počítačů 7.6. - 28.8.2005

Národní zemědělské muzeum, Praha 7

Středověk je když... 13.5. - 31.8.2005
Pravěk to je... 9.6. - 31.8.2005

Památník národního písemnictví

- Vilém Závada: Krajiny mého srdce* do července 2005
Ietohrádek Hvězda
Vladimír Holan: Noční hlídka srdce 28.6. - 30.10.2005
Pedagogické muzeum
Nad vřavou nenávisť – 110. výročí narození Přemysla Pittra 17.6. - 21.8.2005

Poštovní muzeum

- Josef Saska: Známková tvorba a grafika* 6.4. - 5.6.2005
Cestování s poštou 8.6. - 4.9.2005

Správa Pražského hradu – přísp. organizace KPR

- Zdeněk Burian* duben - červen 2005
Adolf Born duben - červen 2005
Pražský hrad ve fotografii 1856-1900 červen - září 2005

Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

- Mířtvi evropského sklářství: František Vízner* 24.3. - 5.6.2005
Česká fotografie 20. století červen-září 2005

Galerie Josefa Sudka

- Josef Sudek: Praha dvacátých let* 12.5. - 7.8.2005

Vojenský historický ústav Praha, Praha 3

- Doteky 2. Světové války* od 5.5.2005

Židovské muzeum v Praze

- Galerie Roberta Guttmanna*
„Od té doby věřím na osud...“ - Transporty protektorátních Židů do Pobaltí v roce 1942 13.4. - 10.7.2005

Prachatice**Prachatické muzeum**

- Jižní Čechy a 2. světová válka; vojenská technika v modelech* 31.5. - 4.9.2005

Prostějov**Muzeum Prostějovska v Prostějově**

- Nebe plné hvězd – kartografická díla ze sbírek prostějovské-ho a olomouckého muzea* 12.5. - 28.8.2005
L. Amann: Obrazy, plastiky, fotografie 17.5. - 26.6.2005
Jiří Andryšek: Fotografie 17.5. - 26.6.2005
Budova Špalíčku, Úprkova 18
Nalezené tváře – fotografie a dokumenty 7.4. - 5.6.2005
Opevněná šlechtická sídla na Prostějovsku 6.5. - 31.7.2005
T. Ruta: Fotografie, kaligrafie 2.6. - 3.7.2005

Prostřední Lhota u Nového Knína**Hornické muzeum Příbram - Křížovnický špýchar**

- Slavnostní zpřístupnění expozic* 1.6.2005

Protivín**Památník města Protivína**

- Nová stálá expozice Svět pod mořskou hladinou (od 1.6.2005)*
Jiří Hruška: Barvy moře 1.6. - 27.7.2005

Předklášteří**Muzeum Brněnska, příspěvková organizace**

- Podhorácké muzeum*
Historie železniční dopravy na Tišnovsku 17.4. - 18.9.2005
Klára Adamová: Keramika květen - říjen 2005

Přerov**Muzeum Komenského v Přerově**

- Druhá světová válka* 2.3. - 2.6.2005
Užití umění ze sbírek muzea 28.4. - 26.6.2005
Jan Chmelař: Obrazy a mozaiky 8.5. - 31.7.2005
Z pohádky do pohádky 2.6. - 25.9.2005
Sokol Přerov 9.6. - 11.9.2005

Přerov nad Labem**Polabské národopisné muzeum**

- Háčkem a jehlicemi – ze sbírky ručních prací* do 30.10.2005
Kapličky a zvoničky na Nymbursku 15.5. - 30.10.2005
Bednárna
Stará vesnická řemesla a živnosti 15.5. - 30.10.2005

Přeštice**Dům historie Přešticka**

- 60 let osvobození Přeštic U.S.Army* 27.4. - 5.6.2005
Štětcem Pavla Jirsy 27.4. - 5.6.2005
Přeštický chrám 1775–2005 22.6. - 10.11.2005
10 let Nadace na dostavbu věží chrámu NPM v Přešticích 22.6. - 11.9.2005

Příbram**Hornické muzeum Příbram**

- Cáchovna dolu Vojtěch*
Bezobratlí jak je neznáme 2.5. - 19.6.2005
Louky Příbramska 20.6. - 31.7.2005
Zámek Hluboš
Pivovary Příbramska 24.5. - 30.10.2005

Svatohorské poutní muzeum

- 100 let baziliky – Národní pouť* 4.6.2005 - 5.6.2005

Pyšely**Pyšelské muzeum**

- Pyšelská architektura na starých pohlednicích* květen - listopad 2005

Rakovník**Muzeum T. G. M. Rakovník**

- Masaryk a knihy* 25.5. - 19.6.2005
Okresní myslivecká výstava 2.6. - 26.6.2005
Včely, včelařství – med, perníky 22.6. - 14.9.2005

Rokycany**Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech**

- Rozumíme zvířatům?* 14.4. - 26.6.2005

Roudnice nad Labem**Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem**

- Petr Veselý: Obrazy* 5.5. - 22.6.2005

Podřipské muzeum

- Městská Hláška*
Dějiny dětských polytechnických stavebnic květen - červen 2005

Roztoky u Prahy**Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy**

- Nové stálé expozice: Ateliér Zdenky Braunerové (od 30.5.2005)*
Sochy a grafika 12.5. - 17.7.2005
Kapitán Müller a ti druzí – historické mapy Čech 1.6. - 28.8.2005

Rožnov pod Radhoštěm**Valašské muzeum v přírodě, národní kulturní památka**

- Rožnovská valaška – XIII. ročník festivalu armádních folklórních souborů a VII. ročník přehlídky skupin historického šermu* 10.6. - 12.6.2005

Rychnov nad Kněžnou**Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově n. Kn.**

- Středověké a novověké kamnové kachle Podorlicka* 1.5.2005 - 16.6.2005

Rýmařov**Městské muzeum v Rýmařově**

- Barevná fotografie – soutěž „O cenu Karla Schinzela“* 24.5. - 24.6.2005

Sedlčany**Městské muzeum**

- Josef Suk známý i neznámý* 12.4. - 3.6.2005
110 let Sokola v Sedlčanech 7.6. - 15.7.2005

Skuteč**Městské muzeum**

- Iva Kudláčková: Ilustrace, kresby* 1.4. - 31.5.2005

Slaný**Vlastivědné muzeum**

Viola Benešová: Obrazy 30.4. - 29.6.2005
Eva Sandlerová: Kresby, zátiší, stromy ... 4.6. - 10.7.2005

Soběslav**Blatské muzeum v Soběslavi**

Bohové, bůžci a patroni – keramický kroužek DDM Soběslav
 30.4. - 5.6.2005

Zmizelí sousedé – osudy židovských obyvatel a politických vězňů Soběslavska

3.6. - 24.7.2005

Teodor Buzu: Obrazy; Vlastimil Slabý: Fotografie

15.6. - 31.7.2005

Sokolov**Krajské muzeum Sokolov**

Fotografické setkání květen - červen 2005
Akad. mal. David Friedman (1893-1980) 5.5. - 4.9.2005

Sovinec**Hrad Sovinec**

Jaroslav Róna 4.6. - 30.9.2005

Stěbořice**Arboretum Nový Dvůr**

Umění mezi květy od 20.5.2005

Strakonice**Muzeum středního Pootaví**

Obrazy jihočeské krajiny ze sbírek muzea a AJG do 15.6.2005

Severní Prácheňsko v pravěku a středověku do 30.6.2005

Z historie včelařství v regionu; řezbářské umění Josefa Macha
 26.4. - 31.8.2005

Kalifornie a národní parky USA ve fotografii S. Poláka
 17.5. - 5.6.2005

Kapitulní síň a Jelenka

Atributy svatých 21.6. - 18.9.2005

Galerie

Strakonicko v obrazech V. Hosky 3.5. - 26.6.2005

Strážnice**Městské muzeum**

Léta válečná (události let 1939-1945) 1.5. - 19.6.2005

Svatý Jan pod Skalou**Muzeum těžby a dopravy vápence v Českém krasu - Skanzen Solvayovy lomy**

2. setkání sběratelů a přátel stabilních motorů a parních strojů
 11.6. - 12.6.2005

Svitavy**Městské muzeum a galerie**

Čínské umění – fotografie archeologických nálezů
 23.4. - 31.7.2005

25. národní výstava amatérské fotografie 14.5. - 5.6.2005

Šlapanice**Muzeum ve Šlapanicích**

Historie Židů v Čechách a na Moravě březen - červen 2005

Židovské tradice a zvyky březen - červen 2005

Z výtvarné tvorby Jany Besmákové duben - červen 2005

Šumperk**Vlastivědné muzeum Šumperk**

Velké prádlo květen - červen 2005

Tábor**Husitské muzeum**

Galerie AD 1551
Rok 1945 a jeho uctívání 10.5. - 10.7.2005

Tachov**Muzeum Českého lesa**

Ladislav Smelik: Můj podvodní svět od 20.5.2005

Teplice**Regionální muzeum v Teplících**

Nezapomeňme – výstava k 60. výročí ukončení II. sv. války
 květen - srpen 2005

„Zmizelé Sudety“ 10.5. - 6.6.2005

Objevte nově Čínu 11.5. - 19.6.2005

60. let od založení teplického fotbalového klubu do 26.6.2005

Spojení Šanova s Teplícemi červen 2005

Terezín**Památník Terezín, národní kulturní památka**

Malá pevnost

Osvobození míst utrpení a hrdinství od 6.5.2005

Lodní lístek do ráje od 9.5.2005

Trutnov**Muzeum Podkrkonoší**

Josef Mühlberger: Život a dílo 6.5. - 5.6.2005

Třebíč**Muzeum Vysočiny Třebíč**

2. světová válka 10.3. - 4.9.2005

Ferdinand Staeger 21.4. - 4.9.2005

Jan Zahradníček 28.4. - 9.10.2005

Bonsaje 31.5. - 12.6.2005

Open Performance 31.5. - 26.6.2005

Vysočina panoramatická – fotografie Josefa Koutného
 2.6. - 23.10.2005

Třebíz**Národopisné muzeum**

Kuchařky a kuchařky 1.5. - 30.9.2005

Radoš Cvrček: Plastiky 20.5. - 1.6.2005

Třinec**Muzeum Třineckých železáren a města Třince**

Historie skautingu na Třinecku 11.3. - 30.6.2005

Ze života obce Konská 3.6. - 30.6.2005

Turnov**Muzeum Českého ráje**

III. putování sympozium Idar-Oberstein květen 2005

Výtvarní umělci Euroregionu Nisa květen 2005

2. světová válka očima modelářů 5.5. - 30.6.2005

Kámen ve službách civilizace III: Sklo 18.5. - 30.8.2005

Týn nad Bečvou**Hrad Helfštýn**

Šperk na hradě 9.4.2005 - 23.10.2005

Týn nad Vltavou**Městské muzeum**

J. Lázníčková: Grafika květen - červen 2005

Bojová technika 2. sv. války – modely květen - červen 2005

Prádlo našich babiček květen - červen 2005

Uherské Hradiště**Slovácké muzeum v Uherském Hradišti**

Lidová umělecká výroba v ČR 28.4. - 11.9.2005

Nejsvětější Trojice 18.5. - 30.10.2005

Galerie Slováckého muzea

Blanka Šperková: Drátěný šperk, plastiky 9.6. - 17.7.2005

Yasue Maetake: Sochařské objekty 9.6. - 17.7.2005

Jiří Šindler: Grafika, kaligrafie 9.6. - 14.8.2005

Uherský Brod**Muzeum Jana Amose Komenského**

Folklorismy v českém výtvarném umění 20. století
 11.3. - 5.6.2005

Musaionfilm 2005 1.6. - 3.6.2005

Výtvarné práce DDM Uherský Brod 16.6. - 24.7.2005

Experiment 2 – výstava současné malby 17.6. - 11.9.2005

Krajka 23.6. - 9.10.2005

VIII

Ústí nad Labem

Muzeum města Ústí nad Labem

Bombardování Ústí nad Labem 14.4. - 2.7.2005

Konec války v Sasku 28.5. - 2.7.2005

Valašské Meziříčí

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně – pobočka

Valašské Meziříčí

II. světová válka 12.5. - 26.6.2005

Lebky zvířat a mravenci 9.6. - 28.8.2005

Varnsdorf

Oblastní muzeum Děčín – pobočka Varnsdorf

„Dámy a pánové...“ květen - červen 2005

Když umlkla děla... květen - červen 2005

Foyer ČSOB Varnsdorf

Obrazy Petra Kiena od 10.5.2005

Velké Opatovice

Památník města

II. světová válka 1.5. - 26.6.2005

Veselí nad Lužnicí

Blatské muzeum ve Veselí nad Lužnicí

Paličkovaná a šitá krajka červen 2005

Veselí nad Moravou

Městské muzeum Veselí nad Moravou

Masky Jany Mlýnkové 17.4. - 24.7.2005

Veverská Bítýška

Jarošův mlýn – Muzeum mlynářského řemesla

Stanislav Bělík: Obrázky pro radost 4.6. - 5.6.2005

Vimperk

Muzeum při Správě národního parku a CHKO Šumava

Výstava obrazů Lenky Uchytílové 1.5. - 31.7.2005

Svět panenek 1.5. - 30.10.2005

Ze sbírek muzea 1.5. - 30.10.2005

Vlašim

Muzeum Podblanicka

Hračky a loutky 2.6. - 4.9.2005

Vodňany

Městské muzeum a galerie

Dětské práce: Cestománie 1.4. - 30.6.2005

Vrchlabí

Krkonošské muzeum

Augustiniánský klášter

Miroslav Čivrný: Obrazy 10.5. - 19.6.2005

Práce žáků ZUŠ Vrchlabí 14.5. - 15.6.2005

Tři historické domy

Emil Schwantner (1890-1956): Plastiky 12.4. - 12.6.2005

Řemeslnické léto 17.6. - 4.9.2005

Vsetín

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně

Jan Exnar: Skleněná plastika, vitráže 10.4. - 5.6.2005

Když mluví zbraně... 1.5. - 21.8.2005

Zámecká věž

Zkamenělá minulost Valašska květen - říjen 2005

Strašáci aneb úpadek strašáctví nejen na Moravě květen - říjen 2005

Vysoká u Příbrami

Památník Antonína Dvořáka

Světoví interpreti Antonínu Dvořákovi 15.5.2004 - 31.3.2006

Vysoké Mýto

Regionální muzeum

Psí život 12.6. - 11.9.2005

Litomyšlská brána

Poutní místa na Vysokomýtsku 1.5. - 17.7.2005

Vysoké nad Jizerou

Vlastivědné muzeum pro Vysoké nad Jizerou a okolí

Krakonoš očima dětí – výtvarná soutěž 7.6. - 31.8.2005

František Janovský: Fotografie z Islandu 6.2. - 31.5.2005

Vysoký Chlumeč

Muzeum vesnických staveb středního Povltaví

Slavnostní otevření nových expozic 1.6.2005

K historii, funkci a typům pil na vodní pohon z území středních

Čech 1.6. - 30.10.2005

Zábřeh

Vlastivědné muzeum

Loutkové divadlo – z divadla Radost Brno 15.6. - 6.9.2005

Zlín

Krajská galerie výtvarného umění

IV. nový zlínský salon 26.5. - 18.9.2005

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Ach, ty marnivé ženy! 12.5. - 28.8.2005

Národní soud versus J. A. Baťa 2.6. - 11.9.2005

Fotosoutěž H + Z 2.6. - 4.9.2005

Znojmo

Jihomoravské muzeum ve Znojmě

60. výročí osvobození Znojemska 5.5. - 31.8.2005

Žacléř

Městské muzeum Žacléř

Výstava u příležitosti 60. výročí osvobození od nacismu 1.5. - 31.8.2005

Žamberk

Městské muzeum

100 let od zřízení Albertina v Žamberku 15.5. - 12.6.2005

Nábytek – teplo domova 18.6. - 25.7.2005

Žatec

Regionální muzeum K. A. Polánka

Ubrousky 27.3. - 19.6.2005

Drahé kameny Krušných Hor 3.4. - 12.6.2005

Křížova vila

Obrazy a grafika Lubomíra Fárky 29.5. - 26.6.2005

Šedesát let ochotnického divadla v Žatci 19.6. - 25.9.2005

Ždánice

Městské Vrbasovo muzeum

Jan Znoj – 100. výročí narození akad. sochaře a keramika 5.6. - 31.7.2005

Žďár nad Sázavou

Knihovna NM - Muzeum knihy

Z knihovny do zahrady a zpět od 3.5.2005

Železný Brod

Městské muzeum v Železném Brodě

Fotografie Železného Brodu červen - září 2005

Připravuje se (semináře, konference...)

Žena umělkyně na přelomu 19. a 20. století

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy pořádá ve dnech 11.–12. října 2005 odbornou konferenci na téma: Žena umělkyně na přelomu 19. a 20. století.

Konference se koná u příležitosti otevření stálé expozice věnované životu a dílu Zdenky Braunerové, která je umístěna v zrekonstruovaném ateliéru umělkyně v Roztokách u Prahy.

Na dvoudenním kolokviu zazní příspěvky více než třiceti našich předních historiků, historiků umění, etnologů a archivářů (např. PhDr. Marie Bahenská, Ph. D., Archiv AV ČR; PhDr. Anna Jonáková, Fakulta sociálních věd UK; Mgr. Libor Jůn, Archiv Národního muzea; PhDr. Alena Křížová, Ph.D., Filosofická fakulta Masarykovy univerzity – Ústav evropské etnologie; PhDr. Michaela Kuthanová, Literární

archiv PNP; Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc., Univerzita Pardubice, Fakulta humanitních studií; PhDr. Milena Secká, Csc., Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur; Mgr. Jana Stráníková, Institut für Slawistik, Friedrich-Schiller-Universität Jena; PhDr. Pavla Vošahlíková, DrSc., Historický ústav AV ČR a mnozí další).

Více informací a přihláška ke stažení:

www.muzeum-roztoky.cz

Uzávěrka přihlášek je 31. května 2005.

Kontakt: PhDr. Marcela Šášinková,
tel.: 233 029 024, e-mail: sasinkova@muzeum-roztoky.cz;
Dana Vaňáčková, tel.: 233 029 014

Marcela Šášinková

14. setkání pracovníků muzeí ze Saska, Čech a Bavorska

14. setkání pracovníků muzeí ze Saska, Čech a Bavorska se tentokrát uskuteční v České republice. Pro setkání bylo vybráno Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě. Poprvé v historii setkání se bude diskutovat o přírodovědných disciplínách v muzeích.

Setkání se koná ve dnech 5.–7. října 2005, součástí je tradiční exkurze. Jednání jsou simultánně tlumočena. Věřím, že budeme v hojném počtu reprezentovat české muzejníctví.

V příštím čísle Věstníku již najdete program a přihlášku na setkání. Ti z Vás, kteří chtějí vystoupit s příspěvkem, pošlete prosím název příspěvku do 16. května 2005 na adresu: dittertova@muzeumcheb.cz. Těšíme se, že o účast projeví zájem hlavně ta muzea, ve kterých vznikly či vznikají nové přírodovědné expozice. Máme zde ideální příležitost pomoci obrazového materiálu tyto expozice předvést a pochlubit se na mezinárodním fóru.

Eva Dittertová

Národopisná konference

Česká národopisná společnost ve spolupráci s Muzeem Vysočiny pořádají v Jihlavě ve dnech 20. a 21. září 2005 odbornou konferenci **Přínos regionálních pracovníků a literatury pro národopisné bádání**, která bude navazovat na Valné shromáždění České národopisné společnosti.

Konference pokračuje v intencích předcházejících akcí, které byly věnovány zakladatelským osobnostem oboru (Č. Zíbrt, D. Stránská). Přednesené referáty budou otištěny v Národopisném věstníku 2005.

Cílem konference je zhodnocení podílu regionálních literátů a národopisných pracovníků při vytváření pramenné základny oboru. Záštitu nad konferencí převzal hejtman kraje Vysočina.

Případní zájemci i z jiných oborů se mohou přihlásit na adresu České národopisné společnosti (Národní tř. 3, 117 20 Praha).

Miroslav Válka

Noví členové AMG

Muzejní spolek v Lužicích

V roce 2000 obec Lužice u Hodonína slavila 750 let výročí první zmínky. V rámci oslav byla v místní škole uspořádána velká výstava mapující minulost i současnost Lužic. Všichni, kteří výstavu připravovali, byli překvapeni množstvím a krásou vystavených exponátů. Zde se také zrodila myšlenka založit v Lužicích muzeum. Muzejní a letopisecká komise, krátce nato zřízená jako poradní orgán obecního úřadu v Lužicích, začala se shromažďováním muzejních sbírek. V roce 2003 se ke komisi připojilo i občanské sdružení Muzejní spolek v Lužicích, aby se muzejní činnost v obci dále rozšířila a aktivně zapojených osob mohlo být co nejvíce. V současné době má spolek na 20 členů, ale členská základna se stále rozšiřuje. Předsedou sdružení je pan Jaroslav Hromek, místopředsedkyní Milada Marašová.

Cílem sdružení je především zachraňovat a soustředit všechny doklady o lidské činnosti, které mají vztah k Lužicím a okolí. Tvorba muzejních výstav, přednášková, publikační, studijní a výchovná činnost, ale také pořádání dalších

doprovodných akcí dotýkajících se svým obsahem Lužic, jsou hlavním předmětem činnosti muzejního spolku.

„Muzeum v Lužicích – Starý kvartýr“ je nejdůležitějším projektem sdružení. Jeho cílem je uvést objekt zvaný „Starý kvartýr“, stojící samostatně na začátku lužické návsi, do vzhledu, který dokládají fotografie z počátku 20. století a instalovat v něm expozici z muzejních sbírek obce.

Propojení generací je dalším cílem muzejního spolku. Členové jsou nejen důchodového věku, ale i pracující a studující. Snahou je tuto vlastnost spolku dále rozvíjet. Zaručeno tak bude, že i činnost spolku se nestane pouze jednogenerační záležitostí, ale bude zajímavou pro všechny věkové skupiny občanů a návštěvníků Lužic.

Členové spolku svou práci na projektu také dokazují, že jim není lhostejný vzhled obce. Nejsou pouze konzumenty výhod a služeb obcí nabízených, ale sami je vytváří a rozvíjí. Je však důležité tuto činnost stále podporovat. Ne vždy totiž dochází k setkání a zapojení lidí, kteří vidí v práci

pro svou obec smysl a naplnění.

Muzejní spolek je členem Asociace muzeí a galerií České republiky. Prostřednictvím této vrcholné oborové organizace chce sdružení získat potřebné odborné vědomosti a zájem pro svou činnost.

V současné době je hlavní náplní sdružení záchrana „Starého kvartýru“, aby v něm mohlo být zřízeno místní mu-

zeum. Všechny akce jsou tak zaměřeny zároveň na propagaci projektu a získání sponzorů a podpory v obci pro tuto myšlenku. Pořádané akce jsou tématicky zaměřeny na jednotlivé slavnosti v obci: např. Velikonoce, hody, vinobraní. V tomto roce se Muzejní spolek v Lužicích připojí také ke svátku Mezinárodního dne muzeí.

Miroslav Havlík

Nové stálé expozice

Exotická příroda v Protivíně Unikátní muzejní expozice, která nemá v České republice obdoby

Námětem trvalé expozice v muzeu v Protivíně se stala exotická příroda. Její pestrost a různorodost ve spojení s tajuplnou nedostupností je velkým lákadlem pro objevitele a dobrodruhy. A právě u dětí a mladých lidí se snoubí touha po dobrodružství a poznávání. Proto je tato expozice určena především jim. Ale nejen jim. I těm dospělým, kteří touhu po poznání a dobrodružství neztratili.

Co zde mohou zájemci vidět? První část je věnována **Exotickému světu hmyzu**. Ve ztemnělém prostředí pralesa návštěvníci spíše tuší než vidí skrytá tajemství ze světa hmyzu. Chcete na vlastní oči vidět třeba největšího motýla světa? Žádný problém. Stačí jen zmáčknout příslušné tlačítko a v kuželu světla vystoupí z temnoty více než 20 cm velký exemplář atlase velkého (*Attacus atlas*), sedící vysoko na kmeni pralesního velikánu. Chováte doma desetacentimetrovou pakobylku indicou? Zmáčkněte si tlačítko se strašilkami a uvidíte třicet centimetrů dlouhé strašilky z Afriky. Pokud jste byli v Bulharsku nebo Chorvatsku, určitě jste se setkali s cvrčením 2–3 cm velkých cikád. Ale v jihovýchodní Asii žije cikáda obrovská (*Pomponia imperatoria*) s rozpětím křídel až 18 cm. Chcete ji vidět? Zmáčkněte si odpovídající tlačítko. Ve světle dvaceti čtyř reflektorů si můžete prohlédnout například největší zástupce brouků (goliášové, herkulové, nosorožci, skarabeové nebo tesařci), motýlů (morfa, martináci, monarchové aj.), sarančat, pavouků (nefila, sklípan), švábů, ploštic a svítilek. Ale nejen velikostí je hmyz zajímavý. Některý vyniká pestrostí barev (třeba duhově zbarvený motýl – kometa zářivá nebo brouci – krasci) a jiný zase bizarností stavby těla (například dravý střevlík – plošec sundský). I tyto ukázky vám expozice poskytne. Přehledka hmyzu v diorámatu je ještě doplněna dvěma vitrínami, fotografiemi a také modelem obrovité prehistorické vážky.

Druhá etapa expozice je věnována **Exotickému světu pod mořskou hladinou**. Nejbohatší kolekci mořských živočichů najdou návštěvníci v Národním muzeu v Praze. Ale tam jsou přírodní uspořádány systematicky a vystaveny v klasických vitrínách. Tento způsob prezentace je určen spíše pro studijní účely než pro upoutání pozornosti laické veřejnosti. Naším záměrem je zaujmout a to především děti a mládež. Abychom je získali pro krásu a různorodost podmořského světa, rozmístili jsme mořské živočichy do stylizovaného prostředí korálových útesů.

Ve velkém diorámatu pohlédnou návštěvníci do hlubiny pod sebou, kde jsou co možná nejpřirozeněji rozmístěny větší exempláře živočichů obývajících korálový útes. Na dně jeskyně vyrůstá téměř metr vysoká houba pohárová, v jejíž blízkosti se skrývá hadovitá ryba – muréna. Pod stropem jeskyně plave čtyřicetcentimetrová bodlinami vyzbrojená

koule – ryba, ježik velký (*Diodon holocanthus*) a při jedné stěně korálového útesu se zdržuje zubatý piloun obecný (*Pristis pristis*). Na dně leží další zvláštní ryba – polorejnek křídlatý (*Squatina squatina*). Prostor diorámatu je zaplněn pestrou a různorodou kolekcí mořských živočichů, zastoupených mořskou želvou, několika dalšími rybami, houbami, korály, kraby, ježovkami, lasturami mlžů a ulitami mořských šneků. Návštěvník zde najde například ulitu největšího plže světa – trumpetovky australské (*Syrinx aruanus*), která může být až 80 cm dlouhá.

Naproti velkému diorámatu je menší instalace korálového útesu. Ta umožňuje představit sice drobnější, ale neméně zajímavé ukázky mořských živočichů. Najdete tu třeba smrtelně jedovaté homolice, ulity zavinutců, podle kterých dostal své pojmenování porcelán, mořské šneky, kteří se dovedně maskují nalepováním kamínků

a úlomků lastur, bizarní ryby – mořského koníka a mořskou jehu, hvězdici a také příbuznou hadici aj.

Protože ulity a lastury mořských měkkýšů byli lidmi odnepaměti používány k různým účelům, je součástí expozice podmořského světa i vitrína s ukázkami praktického využití lastur a ulit. Ulity některých zavinutců například sloužily jako první platidlo, předchůdce dnešních peněz.

Představení podmořského světa je ještě doplněno srovnáním ozubených čelistí dravého žraloka a k drcení uzpůsobených čelistí žraloka živícího se planktonem. Instalaci doplňuje také rozměrný model velké a tajuplné ryby – měsíčníka svítivého (*Mola mola*).

Protože moderní technika umožňuje zachytit a seskupit spoustu informací na malou plochu, je expozice doplněna DVD přehrávačem, díky kterému si budou moci návštěvníci vybrat doplnění zážitků z představených přírodních ukázkami z přírody. Na CD a DVD nosičích jsou k dispozici fotografie hmyzu a dalších bezobratlých ze zahraničních expedic, makro a mikrosnímky hmyzu, včetně detailů zaznamenaných elektronickým mikroskopem, soubory fotografií živoči-

chů korálových útesů, filmy o podmořském světě a také filmy představující zoologické expedice.

Expozice exotické přírody nekončí představením světa korálových útesů. **Třetí etapa bude věnována Exotickému světu pobřeží jezer a řek, savan, pouští a hor.** Poslední čtvrtá etapa expozice exotické přírody by měla být zasvěcena světu mořských pobřeží a tropických pralesů. Ani v těchto expozicích nebudou klasické vitríny ale otevřené instalace s živočichy umístěnými ve stylizovaném přírodním prostředí.

1. června roku 2006 bude otevřena třetí etapa expozice věnovaná pobřeží sladkých vod, pouštím, savanám a horám. Na pobřeží uvidí návštěvníci krokodýla, na zemi v písku budou želvy (mezi nimi i velká želva sloní), hadi a ještěři. Za balvanem bude pes hřivnatý, na baobabu budou sedět ptáci, jiní se budou vznášet na obloze. Protože je prostor expozice příliš malý na umístění velkých zvířat jako je slon, žirafa nebo zebra, budou stepní zvířata představena návštěvníkům na autentických snímcích ze zoologických expedic muzejních zoologů Společnosti Zoogeos. V závislosti na finančních prostředcích by měla být v budoucnu otevřena ještě poslední etapa této trvalé expozice, která bude

věnována pestrému světu mořských pobřeží a pralesních porostů. Zde vystavené objekty (krabi, želvy, hadi, opice, papoušci apod.) budou doplněny zvukovými nahrávkami a opět i filmy a fotky.

Naše expozice není uspořádána podle systematického hlediska a nerespektuje ani zákonitosti zeměpisného rozšíření živočichů. Jejím účelem je představit co možná nejzajímavější živočichy obývající určitý typ prostředí. Proto třeba v korálovém útesu jsou pohromadě živočichové z různých oblastí moří a oceánů, kteří by se v přírodě navzájem nikdy nesetkali. To nás ale netrápí, pro náš účel je důležité, aby byli představeni živočichové tvarově zajímaví, pestře zbarvení nebo jinak atraktivní.

Věříme, že si návštěvníci právě díky naší expozici uvědomí, že příroda je krásná nebo přinejmenším zajímavá. To by se v ideálním případě mohlo projevit v tom, že pak nebudou sami přírodu ničit a že nebudou lhotejní, když se bude rozhodovat o zásahu do přírodního prostředí, nebo když bude nějaký typ tohoto prostředí ohrožen. Když se nám alespoň zčásti podaří naplnit tento záměr, nebyla naše náma zbytečná.

Karel Pecl, Prácheňské muzeum v Písku

Pozvánky na výstavy

Přehledka evropských etnologických muzeí v Lublani

Hitem letošní návštěvnické sezóny Slovinského etnografického muzea (SEM) v Lublani se stal výstavní projekt naplňující slogan o muzeích a mostech mezi kulturami v praxi. K účasti byly vyzvány necelé dvě desítky muzejních pracovišť z celé Evropy a výsledkem je výstava „Evropská etnologická muzea v SEM“. Z původně oslovených sedmácti tzv. „velkých“ institucí zůstalo nakonec čtrnáct mezi nimi i český zástupce – Etnografický ústav Moravského zemského muzea. Zadání bylo jasné: pomocí symbolické zkratky představit globalizovanému evropskému divákovi tradiční kulturu dané země. Expoziční úkol tak kopíruje jedno z velkých témat současné etnologie, která v posledních letech věnuje velkou pozornost problematice národních mýtů, národních symbolů a především pak procesu jejich konstruování.

Chceme se podělit o zkušenost, neboť vzhledem k reprezentativnímu vzorku vystavovatelů, může být stručný přehled přístupu jednotlivých účastníků inspirativní i pro českého muzeologa.

Zajímavá – s ohledem na cenu za dopravu – ale stěžejí opakovatelná, byla expozice originálních rybářských člunů lrského národního muzea, kde charakteristický pach smolou impregnovaného dřeva umocňoval divácký zážitek. Minimální nároky na transport si naopak vyžádaly skleněné volně zavěšené panely s tradičními papírovými vystřihovánkami z Národního muzea ve Varšavě. Přesah do současnosti představují návrhy jejich aplikací v současném oděvním designu.

Sada jezdeckých sedel adjustovaných ve skleněných kubusech se stala symbolem Maďarska (Etnografické muzeum, Budapešť) v expozici s příznačným názvem „Evropo, do sedel“. Rakouské národopisné muzeum ve Vídni pokračovalo v sérii nekonvenčních reflexí představ o „vlasti a domově“ jednoduchou instalací měšťanské „selské“ jizby. Nutno po-

dotknout, že minimalistická prezentace byla podmíněna ohraničenými finančními možnostmi.

Na první pohled velmi sofistikovaně leč ze stejných důvodů se zastoupení Bavorského národního muzea v Mnichově omezilo na jednoduchou videoprojekci své jinak velmi bohaté národopisné sbírky. Italští kolegové z Trenta pojednali daný prostor velkoryse a zaplnili část plochy balíky se senem, které doplnili exponáty se vztahem k pastevectví a zpracování mléka. Muzeum Makedonie ve Skopji stejně jako Muzeum Istrie v Pazinu upřednostnili tradiční vyjadřovací prostředky – kroje, doplňky, řemeslo.

Slovenské národní muzeum z Martina vsadilo na kolekci klasického „drotárstva“ a s výhledem na další možné pokračování připravilo rovnou putovní verzi. Estonci přiblížili svou země prostřednictvím fotografií zaměřených na tradiční architekturu, kroj, řemeslo. Množství malých panenek z pestrobarevné vlny, kterými se lidé obdarovávají o prvním jarním dnu a zvykoslovné pečivo, reprezentovalo Bulharsko. Jednoduchá, esteticky velmi vyvážená, ale technicky náročná byla expozice Etnografického muzea v Zagrebu představující hudbu tamburašů, jejichž kapely proslavily Chorvatsko i v zámoří. Sluchátky zabudovanými v informačních panelech bylo možno srovnávat instruktážní texty se zvukovými nahrávkami, přičemž střed celé expozice tvořila v prostoru zavěšená tambura, několik hoblin a část kmene, z něhož byla vyrobena. Finský design patří k dnešním symbolům této severské země. Finské muzeum designu v Jyväskylä proto na fotografiích představilo stará dřevozpracující řemesla a v návaznosti na ně pak jednotlivé špičkové kusy současného sedacího nábytku inspirovaného touto tradicí.

Etnografický ústav MZM se pokusil vizualizovat odpověď na otázku: „Co si běžný turista vybaví pod pojmem Morava?“ Výsledkem byla velkoplošná fotografie vinných sklípků a záměrná změt' suvenýrové produkce na straně jedné,

na druhé pak symbolická zkratka, kde pomocí krojových sukni a zástěr byla představena rozmanitost regionu. Záměr doplnilo několik málo artefaktů tradičního výtvarného a naivního umění vybraných s ohledem na fakt, že předměty budou vystaveny po dobu jednoho roku.

Pro českého muzejníka uvyklého na stesky stran finančních dotací bylo zajímavé zjištění, že velká muzea v zahraničí mají s krytím rozpočtu problémy ještě mnohem větší – viz mnichovská a vídeňská instalace. Některé původně přihlášené instituce (Paříž a Marseille) z finančních důvo-

dů účast odvolaly. Naopak tzv. východní blok (Budapešť, Varšava, Burgas, Martin, Brno) a státy bývalé Jugoslávie pro tuto prezentaci podporu státních orgánů získaly.

Výstava Evropská etnologická muzea v SEM probíhá v Slovinském etnografickém muzeu v Lublani do 30. 12. 2005.

Hana Dvořáková
Etnografický ústav MZM v Brně

Poznámka: Obsažná zpráva o akci bude uveřejněna v Národopisné revui, 2/2005.

Učení – mučení aneb Pradědeček po škole II.

Moravské zemské muzeum – Dětské muzeum, Etnografický ústav
16. února – 30. června 2005

Dětské muzeum Moravského zemského muzea v Brně připravilo novou výstavu, která svým návštěvníkům opět přibližuje historii školního vyučování. První výstavu na toto téma si návštěvníci mohli prohlédnout před 8 lety. Tentokrát je výstava zaměřena na materiální didaktické prostředky, které představují zařízení dobových tříd, školní potřeby žáků, učební pomůcky včetně učebnic, metodické pomůcky a další potřeby učitelů. Návštěvníci mohou porovnat zařízení a vybavení školní třídy z dob Rakouska-Uherska, I. republiky a přelomu 50. a 60. let minulého století. Vystavena je kolekce historických slabikářů, z nichž nejstarší pochází z poloviny 19. století a výběr učebnic dalších předmětů. U mnohých z nich překvapí přesnost a názornost ilustrací, u nichž je často uvedeno i měřítko vyobrazení. Návštěvníky jistě zaujmou i vystavené „školní zprávy“ a vysvědčení nejen svým vzhledem ale i soupisem v dané době známkových předmětů. Ve třídách i v „kabinetu“ si mohou návštěvníci prohlédnout dobové školní obrazy, z nichž nejzajímavější jsou české školní obrazy k názornému vyučování přírodovědného a vlastivědného učiva, které vytvořil v letech 1850–1865 Karel Slavoj Amerling ve spolupráci s litografy Kučerou a především F. Leibischem a které jsou první kolekcí svého druhu u nás.

V „kabinetu“ je vystavena velká kolekce učebních pomůcek a řada z nich bude autenticky „na dosah“. Většina

vystavených exponátů je ze sbírek Muzea Komenského v Přerově, které se na dokumentaci historie školství specializuje. Výstava je doplněna exponáty, které zapůjčila řada dalších muzeí a soukromých sběratelů. Jako muzejníky nás potěšili dárci, kteří obohatili muzejní sbírky o řadu školních obrazů, učebnic, sešitů i lavic. Některé z těchto darovaných předmětů jsou také vystaveny. Ostatní budou muset být před vystavením zrestaurovány, takže je návštěvníci uvidí na některé z dalších výstav.

Pravý zážitek z návštěvy dobové školy určitě podpoří i možnost vyzkoušet si psaní na břídlíkových tabulkách, namáče-cími nebo plnicími pery; návštěvníky čekají i dobové krasopisné předpisy. Pro skupinové návštěvy jsou připraveny i početní úkoly, stylová rozcvička a řada dalších úkolů a perliček. Nezbedníky pak nemine oslovská lavice a celkově se zde všichni mohou přesvědčit, že školáci to neměli ani v minulých časech o nic lehčí než mají současné děti.

Pro školní a zájmové skupiny je připraven průvodní program pod vedením lektorek Dětského muzea a pedagogové si ho mohou objednat na dobu od úterý do pátku 9-14 hod., odpoledne a volné dny jsou vyhrazeny veřejnosti. Výstavu provázejí také sobotní zábavné programy pro děti i celou rodinu. Autorkou scénáře je vedoucí Dětského muzea PaedDr. Zdenka Poláková, výtvarného řešení Radmila Jarešová (výstavní odd. MZM).

Eva Jelínková

„Od té doby věřím na osud...“ Transporty do Pobaltí v roce 1942

Židovské muzeum v Praze – Galerie Roberta Guttmanna
13. dubna – 10. července 2005

Výstava připravená oddělením holocaustu Židovského muzea v Praze ve spolupráci s Památkem Terezín a Institutem Terezínské iniciativy, se zabývá problematikou transportů vyslaných z terezínského ghetta před 26. říjnem 1942, kdy byly zahájeny deportace do Osvětimi. První část je věnována osudům Židů odvezených mezi 9. lednem a 22. říjnem 1942 do Pobaltí, na území Německem okupovaného Lotyšska a Estonska. Druhá, připravovaná část, se bude týkat deportací do Běloruska a východního Polska.

Osudy českých Židů deportovaných do těchto míst nebyly dosud zdokumentovány. Pracovníkům oddělení holocaustu a Lukáši Příbylovi (filmaři a historikovi spolupracujícímu s Židovským muzeem v Praze) se však podařilo shromáždit unikátní kolekci archivních dokumentů. Namátkou jmenujme např. záznamy z procesů s výpověďmi nacistů a bývalých vězňů, které jsou uloženy v pobočce Bundesarchivu v Ludwigsburgu, archivu v Rize a jinde.

Rozhovory s pamětníky budou na jaře roku 2006 prezentovány ve čtyřdílném dokumentárním filmu Lukáše Příbyla. Část materiálu nasbíraného při přípravě této filmové tetralogie mají možnost zhlédnout i návštěvníci výstavy.

Výstava přináší nejen řadu dosud málo známých informací o ghettech a táborech v této oblasti, ale i o životě vězňů, kteří sem byli násilně zavlčeni. Kurátoři preferovali autentické výpovědi před strohým faktografickým popisem historických událostí, dali prostor dojmům a individuální zkušenosti jednotlivců, kteří zažili a přežili tyto extrémní situace.

Tyto unikátní materiály, získané během několikaleté rozsáhlé badatelské činnosti, jsou tak poprvé prezentovány v ucelené formě a obohatí tím či upřesňují znalosti o osudu transportů, které v roce 1942 opustily Protektorát Čechy a Morava směrem na východ.

Jana Smékalová

Náš Leoš Janáček

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

16. 12. 2004 – 30. 5. 2005

Již řadu let jsou roky končící číslicí čtyři oslavou české hudby. K největším a nejdůležitějším výročí roku 2004 patřilo zcela jistě janáčkovské jubileum. Uplynulo 150 let od narození nejslavnějšího hukvaldského rodáka, jehož neopakovatelná a nezaměnitelná hudba zní na koncertních i operních pódiích celého světa.

Rodičům Jiřímu a Amálii, kteří se do Hukvald přistěhovali v roce 1848, se Leo Eugen narodil 3. července 1854. Na Hukvaldech prožil 11 skromných dětských let, ale celý život se sem velmi rád vracel. Svůj rodný kraj miloval, při mnoha příležitostech vypovídal o tom, co jej s rodnými Hukvaldy, se zpěvným lašským nářečím, s hudebností a krásami kraje spojovalo. Výstava byla připomenutím nejdůležitějších mezníků skladatelova života, jeho cest a návratů do rodného kraje, kde sbíral své nápěvky mluvy tak důležité pro další tvorbu. Návštěvníci výstavy se měli možnost seznámit s historií festivalu Janáčkovy hudební Laško, kte-

rý byl pořádán na Hukvaldech, ve Frýdku-Místku a blízkém okolí v letech 1948–1997. Zejména operní představení, koncerty pěveckých sborů za účasti až 1200 pěvců v letech Janáčkových výročí, komponované programy národopisných souborů se vryly do paměti účinkujících i návštěvníků.

Část výstavy byla věnovaná Janáčkově tvorbě sborové a Pěveckému sdružení moravských učitelů, jehož zásluhou pronikly do celého světa zejména sociální balady na slova Petra Bezruče. Janáčkovy operní dílo, provedené na scéně moravsko-ostravského divadla, představila poslední část výstavy.

Na výstavě zaujala vedle listinných materiálů řada dobových fotografií, Janáčkovy dopisy, kostýmní a scénické návrhy operních představení, trojrozměrné předměty, harmonium, na které hrával Mistr Janáček.

Marcela Černochová

Glosa na okraj jedné výstavy

O malé krátkodobé výstavě s efektem sněhové koule aneb Jubileum dolů kamenouhelných v Mirošově

Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech uspořádalo v loňském roce poměrně malou a finančně nenáročnou výstavu s regionálním významem. Do vínku dostala název „Jubileum dolů kamenouhelných v Mirošově městyse L.P. 1904 – 2004“. Týkala se místního výročí, kdy před sto lety skončila svoji činnost ve své době v regionu velmi významná firma Mirošovské kamenouhelné těžbařstvo. Současně se předvedla veřejnosti v době, kdy se připomínalo pro kulturní veřejnost na Rokycansku další důležité jubileum, pro naše muzeum však zcela zásadní: vydání zakládací listiny našeho dnešního Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech Zastupitelstvem Královského města Rokycan. Tím byly zároveň v „předkole“ zahájeny i oslavy stoletého výročí vlastního zahájení činnosti našeho muzea v roce 2005. Protože toto muzeum má od svého prvopočátku regionální charakter, snažili jsme se o důstojné zahájení jubilea akcí úzce spjatou s místními poměry. Ale také připomínkou dob ač vcelku nedávných, dnes již pomalu zapomenutých. Dob, kdy byl položen základ ohromného hospodářského rozmachu dnešního Plzeňského kraje a jehož hnacím motorem bylo černé uhlí.

Výstava sama si kladla za úkol dva úhly pohledu na malý mikroregion Mirošovsko v bývalém rokycanském okrese. Prvý jako připomínku slavné doby velkých uhelných dolů v Mirošově v druhé polovině 19. a počátkem 20. století i upozornění veřejnosti na památky zbylé po hornických a lamačských dílech. Druhý úhel pohledu jako ukázkou pestré palety jevů, které na malém, necelých 8 km² zaujímavým územím nabízí neživá složka přírody. Návštěvník zde tak mohl spatřit nádherně zlatem vyšívaný a obrazem sv. Prokopa opatřený mirošovský hornický prapor, starý uhelný hunt z přelomu století, dobové hornické nářadí, starou hornickou uniformu, historické fotografie zaniklých šachet a jejich nově sestavenou místopisnou mapu a staré důlní přístroje. Také připomínky volného času horníka, jako skleněnou holbu s cínovou figurkou permonika, dobový hornický kalendář, starou tabatěrku aj. Na druhé straně se mohl seznámit s ukázkami všech hornin zastoupených v mikroregionu stratigraficky seřazených, ukázkami původního nerostného bohatství i fosilním materiálem karbonické flóry a fauny. V měřítku 1:1 byl znázorněn i profil nejvydatnější uhelné sloje na

hlavní jámě revíru. Historie byla konfrontována se současností možností srovnání dobové fotodokumentace s dnešní.

Výstavu připravilo oddělení paleontologie a bylo při ní využito materiálů z jeho depozitářů i depozitáře oddělení společenských věd a historie. Navíc bylo použito mnoha nových, účelově nasbíraných přírodnin i báňsko-historických předmětů. Jen ve dvou případech bylo nutné požádat o výpomoc další muzea (Národní technické muzeum v Praze a Městské muzeum v Radnicích). K výstavě byly připraveny i dva doprovodné programy. Prvý, pro děti a mladší žáky nesl název „Sfárej s prapradědečkem!“. Jedná se o velkou deskovou stolní hru, jakési modifikované „Člověče, nezlob se!“, s řadou políček tzv. náhod. Při vstupu na ně byl soutěžící konfrontován s některou ze situací, jež mohly nastat během hornikovy směny. Druhý program byl v podobě zábavně-naučného testu k obsahu výstavy, určený pro všechny věkové kategorie. Byl úmyslně sestaven tak, aby nebyl „zneužitelný“ ke klasifikaci školní mládeže. Doplněním k výstavě byl i prodej knižní publikace M. Langa „Sága černého zlata pod Brdy“ (s podtitulem „O původu a dobývání černého uhlí v Mirošově a Skočicích na Rokycansku“) patřící tématiky do literatury faktu. Kniha vznikla v Muzeu Dr. Bohuslava Horáka a vydalo ji v červenci 2004 nakladatelství MILPO Media s.r.o. v Praze v rámci své Malé ediční řady. Náklad 1800 výtisků je v současnosti až na nepatrný zbytek rozebrán. Výstava i kniha soutěží v I. a II. kategorii „Gloria musealis 2004“.

Výstava byla v Rokycanech instalována od 16. 9. do 31. 10. 2004. Tím ale její život neskončil. Projevilo o ni zájem město Mirošov, a tak se stěhovala vlastně do místa svého původu. Ve výstavním sále mirošovské Městské knihovny byla zpřístupněna od 11. 11. do 15. 12. 2004 a i zde o ni byl značný zájem. V Rokycanech ji navštívilo více než 600, v Mirošově pak přes 500 zájemců. Vskutku nebývalý byl zájem škol. Vystřídaly se tu vlastně školy všech možných stupňů i zaměření. Od mateřinky přes základní až po gymnázium a střední odbornou školu. O výstavu byl poměrně velký zájem i v médiích. Psal o ní místní a regionální tisk, uskutečnily se i rozhlasové relace.

Po Novém roce o výstavu projevil zájem i místní organizace Českého svazu ochránců přírody v Radnicích.

Tedy dalším měště v regionu, které má rovněž dlouholetou tradici v těžbě černého uhlí. Od 27. 2. 2005 byla proto výstava otevřena v tomto měště v prostorách nádherně rekonstruovaného objektu bývalé synagogy. Díky již zmíněné těžební tradici v Radnicích byla výstava poněkud rozšířena i připomínkou radnických dolů. Byla zde instalována i doplňková expozice z depozitářů Městského muzea, předvádějící historické důlní osvětlení, ochranné prostředky a pomůcky důlních záchranářů z poloviny 20. století. Z depozitáře oddělení

paleontologie rokycanského muzea byla doplněna o fytopaleontologický materiál z radnické pánve. Výstava zde trvala do 15. 3. 2005.

Ačkoliv tedy byla výstava prvoplánově zamýšlena jako příležitostná, monotematická s nízkým rozpočtem a úzce regionálně zaměřená, překvapivě se z ní stala výstava putovní a v rámci širšího regionu žádaná, veřejností dobře přijatá a navštěvovaná.

Martin Lang,
Muzeum dr. Bohuslava Horáka, Rokycany

Nabídka výstav

Nabídka putovních výstav ze zoologických expedic

Společnost Zoogeos Bohemia je občanské sdružení, ve kterém jsou zoologové muzei a státní ochrany přírody, kteří nejen rádi cestují a seznamují se s přírodou navštívených zemí, ale také tuto přírodu co nejkompaktněji dokumentují. A protože mezi členy převažují muzejníci, chtějí s výsledky svých cest seznámit také veřejnost u nás. Proto z každé expedice připravují putovní muzejní výstavy. Celkem už zorganizovali 7 expedic a z nich sestavili 6 putovních výstav.

V současné době je v oběhu výstava o expedici na Srí Lanku z roku 2002 s názvem „**Srí Lanka – perla Indického oceánu**“. I když je v této výstavě ukázáno na fotografiích několik míst, které poničila vlna tsunami, většina snímků je stále aktuálních. Kromě 120 fotografií, vždy po dvou v 60 rámech je výstava doplněna nasbíranými přírodninami a také etnografickými předměty.

Tuto výstavu je možno zapůjčit pro následující dvouměsíční termíny roku 2006: březen a duben, květen a červen, září a říjen, listopad a prosinec.

V letech 2003 a 2004 uskutečnila Společnost Zoogeos dvě expedice do Indonésie. V roce 2003 to bylo Borneo a v roce 2004 Sumatra a Jáva. Z obou expedic vznikla sou-

hrnná výstava s názvem „**Ostrov Sandokana – výpravy zoologů na Borneo, Sumatru a Jávu**“.

Tato výstava obsahuje 60 snímků z Bornea ve 30 rámech a dále 100 fotografií v 50 rámech ze Sumatry a Jávy. Výstava je doplněna bohatým přírodovědeckým materiálem. Protože zoologové cestovali po ostrovech místní dopravou a vše nosili na zádech v batohách, nemohli tentokrát nakoupit umělecké a etnografické předměty. Proto uvítali pomoc Indonéské ambasády v Praze, která tyto předměty pro výstavu zapůjčila. Díky tomu tak návštěvníci výstavy nepřijdou o seznámení s kulturou Indonésie.

Protože se nám stalo, že nečekaně jeden zájemce odřekl, je tato výstava volná už pro letošní rok a sice v období od 18. září 2005 do 15. ledna 2006 (v tomto období se může jednat o jednu prezentaci nebo případně i dvě). Další, a také poslední, volný termín je v září a říjnu 2007.

Zájemci se mohou ozvat na elektronickou adresu tajemníka společnosti Karla Pecla: prachmuz.pecl@atlas.cz. Zde se dozví podrobnosti o obsahu výstav, nárocích na mobilii i o podmínkách zapůjčení.

Karel Pecl,
zoolog Prácheňského muzea v Písku

Muzejním knihovnám

Česká keramika, Rukověť keramického průmyslu v Čechách 1748–1948

Kniha Milana Konečného *Česká keramika, Rukověť keramického průmyslu v Čechách 1748–1948*, je pojata jako encyklopedická příručka ke studiu dějin keramického průmyslu v Čechách od počátků tovární výroby kolem roku 1748 do roku 1948. Je také vhodnou pomůckou pro muzejní pracovníky a sběratele při určování původu keramických výrobků z Čech.

Úvod do studia pramenů a názvosloví s obrazovou přílohou (více než 100 barevných obrázků) se věnuje popisu jednotlivých keramických druhů, k nimž patří hrnčina, majolika, fajáns, teralít, siderolít, kamenina, porcelán a mnohé další.

Chronologický slovník dějin českého keramického průmyslu obsahuje přehled průkopnických firem od prvních pokusů s výrobou porcelánu v Praze z roku 1750 cca do roku 1848, s dělením

podle druhu keramického zboží. Místopisný slovník dějin českého keramického průmyslu je uspořádaný abecedně podle obcí (Aich – Žižkov) a obsahuje přehled protokolovaných a známkových firem.

Rejstřík značek a ochranných známek (přes 2600 značek českých výrobků) je uspořádán abecedně a podle symbolů, číslo známky je odvolávkou na shodné číslo odpovídající firmy v místopisném slovníku.

Jmenný rejstřík firem (cca 4.000 jmen firem a jejich majitelů) umožňuje snadné nalezení hledané firmy v textu.

Autorem a vydavatelem publikace je Mgr. Milan Konečný. Prodejní cena knihy vydané v omezeném nákladu je 4.500,- Kč, při zásilce na dobírku je poskytována sleva.

Objednávky jsou přijímány na e-mailové adrese distributora bo-

tu@volny.cz.

Milan Konečný

Metodická příručka Cestička do školy

V době, kdy z tolika stran přicházejí stesky na nezáměrem žáků o vědění, kdy míváme pocit, že v dětech narůstá arogance i lhostejnost, a kdy se zdá být na hranici našich možností je vůbec nějak zaujmout, vyzkoušeli jsme projekt, jehož výsledky byly nečekané. Zaujal a zasáhl stovky žáků. Přitom jeho archaický název a celé ústřední téma je z úplně jiného světa, než jsou počítačové hry, akční příběhy a anketní obrázkových časopisů pro -náctileté.

Máme za sebou celoroční projekt s dětmi, učiteli, knihovníky a muzejníky, projekt realizovaný na 15 školách jičínského okresu, který nám přinesl hodně radosti i poučení. Teď po jeho skončení vychází metodická příručka v nákladu

700 kusů, která bude Královéhradeckým krajem poskytnuta na všechny školy kraje. Na jejich stránkách se chceme s vámi podělit o to, jak jsme v našem projektu vymýšleli záměr a plán, jak jsme provedení zorganizovali, kdo projekt řídil, kdo pomáhal, jak osobitým způsobem se na jednotlivých školách přistupovalo k řešení projektu, jakým způsobem jsme představili a využili své výsledky.

A co hlavně – jak by měl podle našeho názoru postupovat ten, kdo by chtěl něco podobného uskutečnit ve své škole.

Radana Jakubcová

Zprávy a studie Regionálního muzea v Teplicích 25/2004

Z obsahu: *Dvořák, Z.*: Paleontologické křídové naleziště Radovesice u Bíliny. Obec byla zrušena z důvodu vybudování výsypky nadložních skrývkových zemin z povrchového hnědouhelného lomu u Bíliny. Následnými rozsáhlými zemními pracemi byly odkryty vrstvy slínovců paleontologickými nálezy. Tato oblast je významným paleontologickým nalezištěm z období druhohor. *Novák, F., Pauliš, P., Ševců, J.*: Saponit z Těchlovic u Děčína – příspěvek podává zprávu o nález minerálu saponitu v kamenolomu na západním svahu Holého vrchu (Kahler Berg) u obce Přední Lhota, asi 500 m severně od Těchlovic u Děčína. V nově otevřené severní části lomu byl na jaře roku 2000 nalezen nápadně bílý, jílový minerál ve vnitřní části velké výplně mandlovcové dutiny. Jeho rentgenografický a termický výzkum potvrdil, že jde o saponit, který je novým minerálem pro tuto lokalitu. *Kavka, J.*: Leucit chybí v severočeské neovulkanické oblasti – v některých vyvřelinách severočeské neovulkanické oblasti byl před více než sto lety chybně stanoven leucit, aniž by se do dnešní doby čeští geologové, mineralogové, petrologové a petrochemikové pokusili o revizi. Předložená práce se snaží dokázat – z hlediska moderních metod modálně-normativní konfrontace u příslušných hornin – že tu jde vesměs o analcim. *Veselý, M.*: Dolování uhlí u Malé Veleně na Děčínsku – studie sleduje historii dobývání málo mocných a mnohdy nepříliš kvalitních, tektonickými vlivy porušených, hnědouhelných slojek v Malé Veleni a v Dolních a Horních Habartících. *Rapprich, V.*: Úhošť u Kadaně: petrologie, geochemie a vulkanologie. *Radoň, M.*: Okresní školní inspektor Franz S. Wenzel (1853 – 1915) a rozkvět školství na Litoměřicku. *Radoň, M.*: Profesor Robert Klutschak (1823–1903) – znalec Českého středohoří – životní osud a osobnost litoměřického gymnazijního profesora. *Radoň, M.*: Salhausenský zámeček v Tašově na Ústecku – článek pojednává o historii renesančního zámečku rodu Salhause-

nů v horní části obce Tašov. *Radoň, M.*: Lesník Ottomar Rotte ze Skalice a Rotterův kámen – příspěvek odkrývá tajemství kamenné desky s vytesaným nápisem „1925-XXXX, ROTTERSTEIN“, který se nachází na skalní stěně v lese nedaleko od obce Skalice u Litoměřic. *Wolf, J.*: Alfons Doppsch – k 50. výročí úmrtí jednoho z klasiků evropské historické vědy, svázaného svým původem se severočeskými Lovosicemi. *Wolf, J.*: Heuristická poznámka k dějinám kláštera Strážkyň Božího hrobu ve Světcí v 16. století – příspěvek objasňuje dobu vzepětí, úpadku a následného zániku kláštera. *Wolf, J.*: Nápisy na Teplicku – text se dotýká epigrafiky XIV.–XVIII. století na území bývalého teplického okresu. Článek je rozdělen do čtyř kapitol: Typologie nápisů na Teplicku, Typologie nápisových nosičů, K písmu nápisů na Teplicku a K migraci nápisů na Teplicku. *Wolf, J.*: Barokní „vanitas“ na epigrafických památkách z Teplicka. *Kvasňová, M.*: Ohlédnutí za tajemnými pověstmi a skutečnostmi Teplického regionu – malá sonda do třinácti „pohádek“ Teplického regionu. *Chleborádová, B.*: Zapomenutý sběratel Charles Antoine de Ligne a neznámé kresby starých mistrů ze sbírek Regionálního muzea v Teplicích – článek se věnuje rozboru kolekce kreseb, jež pravděpodobně pochází z pozůstalosti Marie Christiny Leopoldine Clary-Aldringen, rozené de Ligne. Ke stovkám kreseb vytvořil Ch. de Ligne kopie a většinou tak vytvářel sám „ilustraci“ soupisu, záležitost, na kterou si jiní sběratelé najímali malíře nebo grafiky.

Publikace má 221 stran, množství černobílých fotografií a ilustrací, cena 103,- Kč a je možné si ji zakoupit nebo objednat v Regionálním muzeu v Teplicích, Zámecké náměstí 14, Teplice 41501, tel. 417 537 869, fax 417 572 300, e-mail: info@muzeum-teplice.cz.

Muzea v procesu transformace

Muzea v procesu transformace je název sborníku ze stejnojmenné konference, která se konala v listopadu 2003 v Technickém muzeu v Brně za účasti předních evropských odborníků.

Celkem 6 českých příspěvků řeší z různých úhlů pohledu problematiku transformace českého muzejnictví v posledním desetiletí. Dvanáct zahraničních studií přináší deskripci transformační problematiky v zemích bývalého východního bloku. Jedná se nejen o země z hlediska naší znalosti tamní muzejní problematiky relativně blízké, Slovensko, Chorvatsko či Srbsko – Černá Hora, ale sborník přináší vlastně první informace o stavu muzejnictví v Moldávii, Ma-

kedonii, Rumunsku, Bulharsku, Bělorusku a v dalších, české muzejní veřejnosti spíše málo známých zemích.

Příspěvky v češtině a angličtině, doplněné řadou barevných fotografií a resumé, tvoří knihu, kterou si můžete zakoupit za 360,-Kč v Knihkupectví Smilková, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Arna Nováka 1, Brno nebo objednat přímo na adrese: Bc. Jana Vavříková, Katedra UNESCO, FF MU, Arna Nováka 1, 602 00 Brno. Mail: unesco@phil.muni.cz.

Jan Dolák,
vedoucí katedry UNESCO

Personálie

Profesor MUDr. RNDr. h.c. Emanuel Vlček, DrSc.

Pokud by se provedla anketa o mediálně nejznámější osobnost Národního muzea, na předním místě by se s velkou pravděpodobností umístil člověk, který v této instituci téměř již před čtyřiceti lety, v roce 1967, založil antropologické oddělení. Mluvíme o panu profesoru Emanuelu Vlčkovi.

S odstupem let je zřejmé, že šlo o zásadní událost nejen z hlediska samotného oboru. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že o zřízení antropologického oddělení v Národním muzeu se usilovalo již od konce 19. století. Prosazení nové myšlenky, založení něčeho nového, není vždy jednoduché a vyžaduje odhodlání, diplomatické schopnosti, ale i erudovanost „zakladatele“. Neméně obtížné je ovšem i následné obhájení nové ideje. V tomto případě to bylo vlastní vybudování pracoviště, jelikož se začínalo skutečně „od nuly“. Nebyly sbírky, nebyly prostory a nebyli ani zaměstnanci. Právě zde se plně prokázaly organizační i „prognostické“ schopnosti Emanuela Vlčka. Během dvou let přibýlo na oddělení pět zaměstnanců, sbírky a bylo vytvořeno i pracovní zázemí. Zároveň oddělení postupně získalo i odborné renomé v Evropě. V té době byl Emanuel Vlček „čtyřicátníkem“. Ale jak zní ošepaná fráze, čas plyne jako voda a začátkem března letošního roku oslavil pan profesor již osmdesáté narozeniny.

Emanuel Vlček se narodil 1. března 1925 v Rožmitále pod Třemšínem. Jeho tatínek byl strážmistrem u četnictva. Rodina se následně přestěhovala do Prahy, takže obecnou školu navštěvoval již v Praze 5 – Hlubočepích (1931–1936) a ve studiu dále pokračoval na reálném gymnáziu v Praze 16 – Smíchov (1936–1944). Vzpomínky Emanuela Vlčka na dětství velmi evokují atmosféru známého českého filmu „Obecná škola“ režiséra Jana Svěráka. V jeho vyprávění je i scéna, kdy skákal s kamarády z mostu na vagóny s pískem projíždějících vlaků. Po složení maturity v roce 1944 byl Emanuel Vlček nasazen v letecké továrně Aero v Modřanech. V květnu 1945 bojoval proti Němcům na Barandově během Pražského povstání, byl dvakrát raněn. Za svou statečnost byl vyznamenán Československým válečným křížem. Po válce byl přijat na Lékařskou fakultu University Karlovy v Praze, souběžně studoval i antropologii na Přírodovědecké fakultě téže univerzity. Po promoci nastoupil jako paleoantropolog do Archeologického ústavu Slovenské akademie věd – nejprve v Martině, později v Nitře (1951–1957), a proto patřil mezi zakladatele antropologie na Slovensku. V roce 1957 přešel do Archeologického ústavu ČSAV v Praze, kde pracoval v oddělení paleolitu až do již zmíněného roku 1967, kdy založil a vybudoval antropologické pracoviště v Národním muzeu. Na konci roku 1974 byl zbaven vedení tohoto pracoviště z politických důvodů. O tři roky později, v listopadu 1977, Emanuel Vlček přešel do nově zřízeného referátu pro antropologický výzkum historických osobností a vývoje člověka. V Národním muzeu pracoval až do svého odchodu do důchodu, tj. do roku 1990.

V roce 1962 dosáhl hodnosti CSc., v roce 1969 hodnosti DrSc. lékařských věd u profesora L. Borovanského.

Počátky pedagogické činnosti Emanuela Vlčka se datují do roku 1952, kdy začal přednášet antropologii a biologii člověka na Přírodovědecké a Filozofické fakultě Komenského university v Bratislavě. Zde přednášel až do roku 1973, kdy mu pedagogická činnost byla z ideových důvodů zakázána. V letech 1970–1973 přednášel paleoantropologii člověka na Přírodovědecké fakultě U.K. v Praze.

Habilitaci podal v roce 1969, ta mu ovšem v souvislosti se zpracováním pozůstatků sv. Jana Nepomuckého byla z politických důvodů pozastavena. Habilitován byl až v roce 1991 na 1. lékařské fakultě University Karlovy v Praze. Následující rok zde byl jmenován profesorem normální anatomie porovnávací antropologické. O další rok později, tj. v roce 1993, Emanuel Vlček obdržel čestný titul doctor honoris causa biologických věd na Univerzitě Pavla Jozefa Šafaříka v Košicích.

Výzkumnou činnost profesora Emanuela Vlčka lze rozdělit do dvou hlavních tematických oblastí: paleoantropologie, přesněji studium fylogenetického vývoje člověka ve střední Evropě, a antropologicko-lékařský průzkum pozůstatků historických osobností českých a evropských dějin.

V roce 1948 Emanuel Vlček zpracoval v minulosti nalezený travertinový výlitek mozkovny a jako první vyslovil předpoklad, že podle morfologie jde o nález neandrtálské formy člověka (*Homo sapiens neandertalensis*). Až do té doby byla existence neandrtálských populací na našem území popírána. Následně téměř desetileté detailní multidisciplinární studium nálezu, završené svoláním mezinárodní komise, potvrdilo správnost této hypotézy. Zařazení nálezu do poslední doby meziledové potvrdilo i uran-thoriové datování gánovecké lokality provedené na konci 20. století. Absolutní stáří výlitku mozkovny se odhaduje na 105 000 let.

Emanuel Vlček postupně zpracoval i další středoevropské nálezy neandrtálce z jeskyní Šipka a Ochoz na Moravě a ze slovenské lokality Šala. Vyústěním výzkumu byla světově respektovaná monografie „Neandertaler der Tschechoslowakei“ (Academia, 1969). Z evropských nálezů Emanuel Vlček studoval pozůstatky neandrtálce z Pech de l'Azé a z La Quina ve Francii (1975), nálezy v Arago ve Francii (1982), fosilního člověka z Koněprus, Petralony v Řecku (1981-2), nález z Vertesszöllös (1981), dětskou kostru z Tešik-Taš z Uzbekistanu a neandrtálce z Kiik-Koby a z dalších lokalit na Krymu.

Rozsáhlá je jeho spolupráce na výzkumu sídliště fosilního člověka v Bilzingsleben v Německu, kde popsal nový taxon *Homo erectus bilzingslebenensis*. Výzkum reprezentuje v současnosti již několik monografií. V řadě studií se Emanuel Vlček věnoval variabilitě znaků lebky u neandrtálských forem (např. vývoj čelních dutin, nadočnicových valů,

metopického švu) a rozvoji krátkých svalů palce ruky u neandertálců a moderního člověka

Vlček provedl řadu revizních výzkumů a studií nálezů fosilního typu *Homo sapiens sapiens* na území střední Evropy. Odlišil východní formu moderního člověka tzv. brněnský typ (nálezy z Brna, Předmostí) od člověka cromagnonského typu (např. Menton, Mladeč). Prokázal na našem území te-restrictké formy opic (makakovité a malpovitě formy) vedle stromových ve starém kvartéru (Koněprusy, Tombašek).

Od roku 1955 se Emanuel Vlček věnoval i studiu kosterních pozůstatků našich panovníků (např. Přemyslovci, Karel IV., Jan Lucemburský, Ladislav Pohrobek, Ferdinand I., Maxmilián II., Rudolf II.), církevních osobností a světců (např. sv. Anežka Česká, bl. Hroznata, sv. Jan z Nepomuku, sv. Prokop, sv. Vojtěch, sv. Ivan, sv. Lukáš), osobností kultury a politiky (např. B. Bolzano, K. H. Mácha, B. Smetana, B. Martinů, W. A. Mozart, Albrecht z Valdštejna, J. Masaryk, parašutisté zúčastnění atentátu na R. Heidricha), ale i postav historie jiných zemí (Filip Makedonský). Jeho výzkum nejednou upřesnil či korigoval dříve tradované názory o zdravotním stavu těchto osobností. Výzkum českých panovníků, kterému se profesor věnuje od roku 1955, je shrnut ve třech monografiích: „Nejstarší Přemyslovci“ (1997) „Čeští králové I“ (2000) a „Čeští králové II“.

O rozsahu vědecké činnosti profesora Emanuela Vlčka nejlépe vypovídají samotné názvy jeho publikací. Publikoval více než 530 prací v domácích a zahraničních odborných periodikách, z toho téměř 70 knih a monografií. Vedle toho měl více než 620 odborných přednášek. Tato čísla mlu-

ví sama o sobě. První odborné sdělení uveřejnil ještě jako student gymnázia v časopisu *Vesmír* a první přednášku měl v roce 1949 na konferenci Státního Archeologického ústavu v Trenčianských Teplicích s tématem „Travertinový výlitek lebky neandertaloidního člověka v Gánovcích na Slovensku“.

Výzkum Emanuela Vlčka byl oceněn desítkou zahraničních i domácích vědeckých ocenění, např. cenou Československé akademie věd (1963), cenou Anatomické společnosti (1971), medailí Henri Victora Vallois francouzské antropologické společnosti v Paříži (1962), Hrdličkovou medailí (1969), Brocovou cenou Francouzské antropologické společnosti v Paříži (1979), medailí Státního muzea v Lucemburku (1982) či cenou České lékařské společnosti (1992). Byl zvolen i dopisujícím členem Sociétés d'Anthropologie de Paris (1965), Anthropologische Gesellschaft in Wien (1965), čestným členem Institut Grand-Ducal v Lucemburku (1981) a mnoha dalších domácích i zahraničních společností.

Profesor MUDr., RNDr. h.c. Emanuel Vlček, DrSc. je nepochybně jednou z nejvýraznějších postav české a evropské antropologie druhé poloviny minulého století. Předcházející text se snažil pouze o nástin stěžejních událostí v jeho odborné kariéře, ne o její hodnocení. Přejeme panu profesoru do dalších let pevné zdraví, mnoho životního optimismu a přirozeně, aby prožíval svůj život pořád tak naplno jako dosud.

Petr Velemínský
Národní muzeum v Praze

O zapomenuté generaci (Vladimír Loyda – in memoriam)

Ve věku nedožitých 76 let zemřel v úterý, 12. října 2004, Vladimír Loyda a chtěl jsem původně na tomto místě uveřejnit obvyklou vzpomínku na tohoto celoživotního vlastivědce. Pak jsem si ale uvědomil, že muzejní obci již toto jméno zcela jistě nic neříká, vždyť Vladimír Loyda v muzejnictví nepůsobil už od roku 1967. Přesto mu vzpomínka v muzejním časopise právem náleží, jako reprezentantu generace, na niž bychom neměli zapomínat. A tak mi dovolte pár slov nejen o Vladimírovi, ale právě o té generaci.

Vladimír Loyda patřil ke generaci, která stála u počátků profesionalizace vlastivědných muzeí na konci 50. let 20. století, ještě před přijetím zákona o muzeích a galeriích v roce 1959. Neprávem se na ni, žel, již zapomíná. Když už se na někoho z té generace přece jen vzpomene, pak to bývá někdo z těch, kdo vydrželi a reprezentují vlastně spíše už generaci příští, mnohem početnější a známější, která do muzeí nastoupila v průběhu 60. let. Jenže mnozí z příslušníků té pionýrské generace ale v muzeích dlouho nepobyli. Byli mezi nimi lidé již v důchodovém nebo těsně předdůchodovém věku, kteří postupně odcházeli, z těch mladších některých nevydrželi dlouhodobě pracovat za málo peněz v neuvěřitelně svízelných podmínkách, další se aktivně zapojili do událostí roku 1968 a po následných prověrkách museli z muzejnictví odejít. A čím byla tedy ta generace 50. let pro muzejnictví tak významná? Byla především první, která se mohla věnovat muzeu „na plný úvazek“ a brala za to mzdu. Směšnou, pohybovala se kolem jednoho tisíce korun československých hrubého. Nicméně to bylo v dějinách regionálního muzejnictví něco zcela nového. První placení zaměstnanců nastupovali do muzeí z čistého entuziazmu, bez speciálního vzdělání a mnohdy bez možnosti od někoho zkušenějšího se cokoliiv přiučit. Někdejší muzejní spolky už byly zrušeny, mnozí jejich předváleční členové již zemřeli či zestárlí, jiní na práci pro muzeum rezignovali. Ještě tu nebyl zákon, nebyly směrnice pro správu sbírek, nebyla metodika. Byla tu

ale po tragických letech válečných a neméně tragických „divokých“ letech poválečných zputlá muzea, zpětrhané vazby na to, co se podařilo udělat před válkou, zapomnění, pokřivený pohled na historii i na význam samotných muzeí, přerušené vztahy s veřejností.... První placení muzejníci přicházeli s jediným úkolem – revitalizovat muzea, jinými slovy „dát to nějak do pořádku“. Pracovali metodou pokusů a omylů. Byli zoufale sami, protože v menších muzeích v té době platila rovnice jedno muzeum=dva placení zaměstnanci, přičemž tím druhým byla obvykle uklízečka. Sami toho ale mnoho nemohli, vždyť „dát to do pořádku“ představovalo často neskutečně namáhavou fyzickou práci, kdy se především stěhovalo, přenášelo, stloukaly se regály... A tak museli hledat pomocníky v řadách dobrovolníků. A nejen pro hrubou práci, ale i pro třídění a určování sbírkových předmětů, protože nemohli ani při nejlepší vůli sami zvládnout např. entomologii, etnografii i numismatiku. Museli se naučit i práce účetnické, byly jim svěřeny veřejné financování, byť jich bylo jak do dvacetníkoveho mariáše. No a museli dostát i tomu, proč je vlastně platili – rychle, alespoň něco, zpřístupnit veřejnosti. Jak to ale udělat, když ne vlastníma rukama a s pomocí pár obětavců, kteří přišli pomáhat po práci. Nezbýlo než namíchat barvy a natřít panely, chopit se „redispéra“ a napsat na panely texty, naučit se fotografovat a nalepit na panely obrázky, napsat popisky k exponátům, vyspravit či nalakovat vitriny, nařezat skla, nainstalovat předměty, nechat natisknout pozvánky (když nebylo kde, nebo nebyly peníze, napsat je na psacím stroji), nainstalovat ve městě poutače, převléknout se do gala a zahájit první výstavu obnoveného muzea. To všechno v prostorách, kde se často v zimě pohybovala teplota kolem nuly a nezbytný čaj s rumem byl za pár minut studený. Proč to ti lidé vlastně dělali? Protože jsem byl jen o něco mladším kolegou lidí z téhle vpravdě pionýrské generace a mnohé z toho, o čem píšu, jsem zažil na vlastní kůži, dovolím si uvést alespoň dva důvody. Tím prvním byl zájem o některý z muzejních oborů

a možnost jeho realizace a tím druhým bylo to, že tahle „šilená“ a nekonečná práce v komnatkách chladných a zatahých, za odměnu tak tak umožňující holé živobytí, měla jednu obrovskou přednost. Byla to práce bez přímého dohledu nadřízených, samostatná, svým způsobem podnikatelská, tvořivá, zajímavá, přispívající k integritě osobnosti v kontaktu s historií, přinášející sice skromné, ale hmatatelné výsledky... a alespoň do jisté míry chráněná před bláznivým světem „soudruhů“ za zdmi muzea. Umožňovala jakous takous seberealizaci, což byla tenkrát sakra hodnota! Pro někoho to dnes může znít poněkud paradoxně, ale ačkoliv píšu o nechvalně proslulých letech padesátých, zasahování režimu do činnosti městských a okresních muzeí bylo v tomto období mnohem menší než o pár let později. Muzea, která se teprve vzpamatovávala z válečných a poválečných strastí, nebyla ještě pro režim příliš zajímavá. Nechával ty „blázný“ pracovat a teprve po dokončení základní obnovy muzeí pochopil, že mu mohou sloužit, čehož se snažil v následujících obdobích tu více a tu méně využívat. V druhé polovině 50. let došlo také k prvnímu „oteplení“ politického klimatu země, což se mimo jiné projevovalo i v tom, že se mohli více uplatňovat lidé do té doby umlčení, s „prvorepublikovými“ názorovými kořeny a vzděláním. Zaměstnání v muzeu, byť třeba ve funkci ředitele, ještě nebylo „kariérou“, o níž by usilovali „zasloužilí“. To mělo teprve přijít. Svým způsobem to tedy bylo pro vzkříšení malých muzeí po dlouhé době relativně docela slušné podmínky. Generace, o níž píšu, tyto podmínky využila, a proto stojí za připomenutí.

Právě do této generace patřil i Vladimír Loyda. Jako mnozí jiní byl také on původně učitelem, ale pro pestrost zájmů ho školní zvonek příliš omezoval. A tak přijal místo v Městském muzeu v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi, jako jeho vůbec první placený zaměstnanec. Dovedu si představit, do čeho přišel, jako mladý zoolog jsem do téhož muzea nastoupil jen o pár roků později. To muzeum bylo sice založeno už v roce 1911, teprve těsně před 2. světovou válkou však získalo vlastní, byť stále zcela nedostatečné, prostory, ale v poválečných více než deseti letech bylo devastováno, ba i „rozebíráno“, pro veřejnost bylo uzavřené.

Pro Vladimíra to však bylo místo zaslíbené, byl totiž vlastivědcem se vším všudy. Psal, fotografoval a dokonce sám maloval (talent možná zdědil po svém strýci, akad. malíři Jozefu Olexovi, žáku Otakara Nejedlého). Nejprve byl v muzeu sám, teprve za čas přišli další dva odborní pracovníci. Vladimír Loyda proto navázal na tradici muzejních spolků a soustředil kolem muzea partu dobrovolníků, převážně z řad dalších učitelů a studentů, a s jejich pomocí se pustil do nad lidské práce, doslova z hromady nejrůznějších předmětů, bez ladu a skladu se povalujících v zámecké kapli a v dlouhé chodbě, zvané Rudolfinka, spojující brandýský zámek se zahradou, udělat skutečné muzeum. Na to, aby se mu to podařilo, neměl Vladimír dostatek peněz ani času, okolnosti jeho odchodu z muzea na jaře roku 1967 neznám. Nicméně pro to vytvořil základy. Za jeho působení se z městského muzea stalo Okresní muzeum Praha – východ, pro návštěvníky byly otevřeny expozice, byť udělané doslova na kolenech. My, kdo jsme přišli po Vladimírovi, jsme už měli přece jen alespoň trochu na čem stavět.

V brandýském muzeu ale Vladimír vlastně působil jen pár let, odvedl tam sice heroickou práci, ale vzhledem k tomu, v jakém stavu muzeum bylo, výsledky byly z vnějšku jen málo viditelné. Jenže odchodem z muzea Vladimírova role v brandýské vlastivědě a vlastně ani v muzejnictví neskončila, spolupráci s muzeem Vladimír Loyda nikdy nepřerušil, ačkoliv pracoval jako novinář, zůstal navždy muzejníkem. Publikoval v muzejním sborníku řadu článků o regionálních dějinách 19. a 20. století, přinášel nové sbírkové předměty, zajišťoval muzeu kontakty, fotografoval, přednášel, zahajoval výstavy, později spolupracoval také s muzeem v Čelákovicích... Už v důchodu byl iniciátorem a spoluautorem vydání encyklopedie významných osobností, jejichž život či práce se týkaly regionu. A tak v brandýském muzejnictví – a vlastně i ve vlastivědném muzejnictví středočeském – zanechal Vladimír Loyda zřetelnou stopu. A hlavně patřil ke generaci, na niž se sluší nezapomenout, byť vyprávění o tom, jak „dělala muzeum“ zní jistě mnohým přece jen už dnes jako pohádka. Ale to je vlastně dobře.

Jiří Žalman

UPOZORNĚNÍ

odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií
Ministerstva kultury

vydal

METODICKÝ POKYN

k provádění zákona č. 122/2000 Sb., ve znění zákona č. 483/2004 Sb., a k dopadu zákona č. 1/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní na změny v centrální evidenci sbírek

Metodický pokyn bude zveřejněn na www stránce
Ministerstva kultury

Nové e-mailové adresy:

Muzeum Komenského v Přerově:
info@prerovmuseum.cz

Muzeum v Bruntále:
muzeumbruntal@seznam.cz

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě:
ogv@ogv.cz

Muzeum romské kultury má novou doménu
www.rommuz.cz, kterou lze použít i v e-mailových adresách.

Nové internetové stránky:

Městské muzeum a galerie Hranice: www.mmghranice.cz

Volná místa

Regionální muzeum v Teplicích přijme archeologa

se specializací na vrcholný středověk a novověk
do archeologického oddělení nového pracoviště
v Teplicích - Sobědruhách.

Platové zařazení dle nařízení vlády o platových poměrech
zaměstnanců orgánů státní správy č.330/2003 Sb.

Součástí žádosti bude:

- strukturovaný životopis,
- kopie dokladu o dosaženém vzdělání
- a základní představa o budoucím uplatnění.

Uvedte též termín možného nástupu, telefonní kontakt
a adresu. Pro první měsíce pracovního poměru přijatého
pracovníka je možné zajistit ubytování.

Blíže informace: dr. Alexandra Rusó
tel.: 417 553 138, 731 449 175.

Žádosti o přijetí do pracovního poměru **zasílejte na adresu:**
Regionální muzeum v Teplicích, přísp. org., Zámecké
náměstí 14, 415 01 Teplice 1.

Festival muzejních nocí

20. května—4. června 2005

Brno

20. května 2005

73 měst napříč Českou republikou

20.5.–4.6.2005

16.4.2005

Nové Město nad Metují

13.5.2005

Slaný

14.5.2005

Česká Skalice

Chrudim

Mikulov

18.5.2005

Rakovník

20.5.2005

Blansko

Brno

Hodonín

Jeseník

Kroměříž

Kutná Hora

Kyjov

Mladá Boleslav

Nová Paka

Olomouc

Pardubice

Sokolov

Veselí nad Moravou

Vodňany

Vyškov

Zlín

Znojmo

21.5.2005

Cheb

Galerie umění Karlovy Vary

Kolín

Moravská Třebová

Uherský Brod

25.5.2005

Benešov u Prahy

26.5.2005

Třebíč

27.5.2005

Čáslav

Havlíčkův Brod

Jindřichův Hradec

Louny

Nové Město na Moravě

Ostrava

Plzeň

Teplice

Trutnov

Týn nad Vltavou

Velké Karlovice

28.5.2005

Benátky nad Jizerou

Dvůr Králové nad Labem

Jičín

Kladno

Prostějov

Velké Meziříčí

Vysoká u Příbrami

29.5.2005

Vrchlabí

1.6.2005

Bruntál

2.6.2005

Opava

Vlašim

3.6.2005

Beroun

České Budějovice

Chotěboř

Kolín

Liberec

Prachatice

Příbram

Šumperk

Ústí nad Labem

4.6.2005

Hlavní město Praha

Česká Lípa

Úsov

Polička

Blovice

Tachov

Říčany

Jihlava

25.6.2005

Lužná v Čechách

Praha

4. června 2005

Konání Festivalu muzejních nocí
podpořilo Ministerstvo kultury ČR
www.mkcr.cz

www.muzejninoc.cz

VSTUPENKA PRO ASII

MEZINÁRODNÍ DEN MUZEÍ 2005

Veřejná sbírka na podporu
Muzea námořní archeologie v Galle,
Srí Lanka, jehož budova byla
zničena vlnou tsunami 26. 12. 2004.

Pořadatelé:

Český výbor ICOM, Asociace muzeí
a galerií ČR, Český komitét Modrého
štitu ve spolupráci s Člověkem v tísní –
společnost při ČT, o.p.s.

Sbírka je povolena Magistrátem hlavního města Prahy. Minimální cena pohlednice je 20 Kč, přičemž minimálně 10 Kč z prodeje každé pohlednice bude zasláno na konto SOS Srí Lanka společnosti Člověk v tísní - společnost při ČT, o.p.s.

